

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulKL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Opiskelijoiden ohjaus ja opintojen läpäisy ammatillisessa koulutuksessa

2021

Kaupunkitarkastaja Tarja Palomäki

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Sisällys

1	Arvioinnin taustatiedot.....	3
1.1	Arvioinnin tavoite ja laajuus.....	3
1.2	Arvioinnin kohde ja taustatiedot.....	3
1.3	Arviointikysymykset ja –kriteerit.....	5
1.4	Arvioinnin aineistot ja menetelmät.....	6
1.5	Lainsäädäntötausta.....	6
2	Havainnot.....	9
2.1	Onko opiskelijoille tarjolla riittävästi ja oikeanlaista ohjausta opintojen aikana?	9
2.1.1	Ohjauksen riittävydessä on parannettavaa.....	9
2.1.2	Opiskelijoiden ohjausta on laajennettu	11
2.1.3	Ohjauksesta saatua palautetta tulee hyödyntää paremmin	13
2.1.4	Opiskelijapalaute oli myönteistä.....	16
2.2	Onko strategiakaudella tehty riittävästi toimenpiteitä läpäisyasteen parantamiseksi 19	
2.2.1	Läpäisyastetta ei seurattu oppilaitoksessa.....	19
2.2.2	Läpäisyasteen parantamista kehitettiin monin keinoin	21
2.3	Onko strategiakaudella tehty riittävästi toimenpiteitä keskeyttämisten vähentämiseksi?	25
2.3.1	Keskeyttämisten vähentämiseksi kehitettiin uusia toimenpiteitä	25
2.3.2	Tavoite negatiivisesta keskeyttämisestä ei toteutunut	28
2.4	Onko työpaikoilla tapahtuvaa ohjausta kehitetty riittävästi	30
2.4.1	Strategiarahoituksella kehitettiin laajasti ohjausta ja opetusta	30
2.4.2	Työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja ohjausta kehitettiin monin toimenpitein	34
2.4.3	Oppilaitoksen ja työpaikkojen välistä yhteistä kehittämistä tulee lisätä.....	40
2.4.4	Koronapandemia vähensi työpaikoilla tapahtuvaa oppimista.....	41
3	Johtopäätökset.....	43
	Lähteet	47
	Liitteet.....	48

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

1 ARVIOINNIN TAUSTATIEDOT

1.1 Arvioinnin tavoite ja laajuus

Tavoitteena oli arvioida opiskelijoiden ohjausta ammatillisessa koulutuksessa. Laki ammatillisesta koulutuksesta (531/2017) muuttui vuoden 2018 alusta alkaen. Ammatillisen koulutuksen opiskelijalla on lakiin kirjattu oikeus saada eri oppimisympäristöissä sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen. Lisäksi opiskelijalla on oikeus saada henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opinto-ohjausta (61 §).¹

1.2 Arvioinnin kohde ja taustatiedot

Stadin ammatti- ja aikuisopiston (StadinAO) organisaatiomuutos toteutettiin 1.8.2018 alkaen. Keskeisin tarve organisaatiomuutokselle oli ammatillisen koulutuksen valtakunnallinen reformi. Tavoitteena oli oppilaitoksen toimintakulttuurin laaja-alainen uudistaminen sekä osaamisperusteisuus ja entistä asiakaslähtöisempi toimintamalli. Toimintamallin muutoksen lähtökohtana oli vastata kaupunkistrategiaan 2017–2021 kirjattuihin tavoitteisiin. Kaupunkistrategiassa tavoitteena oli laadukkaiden palveluiden tuottaminen asiakaslähtöisesti sekä tulosten parantaminen, syrjäytymisen ehkäisy ja koulutustakuun toteuttaminen, monipuoliset oppimisympäristöt, yrittäjyyden ja kansainvälisyyden lisääminen sekä elinikäinen oppiminen ja kestävä tulevaisuus.² Lisäksi Helsingin kaupunkistrategiassa 2017–2021 tavoitteena oli, että toisen asteen koulutuksen läpäisyaste paranee selvästi. Läpäisyaste kertoo, kuinka monta prosenttia koulutuksen aloittaneista oli läpäissyt koulutuksen tarkastellun opiskeluajan puitteissa. Tilastokeskuksen mukaan ammatillisen koulutuksen läpäisyn tavoiteaika oli 3,5 vuotta³.

Talousarvion 2021 sitova toiminnan tavoite

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on luotu keskeyttämisuhan alla oleville opiskelijoille monipuolisia palveluita tukemaan opintojen jatkumista.⁴ Kaupungin talousarviossa 2021 kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla sitova toiminnan tavoite on ”mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella”. Tavoitteen mittari ammatillisessa koulutuksessa on ”negatiivinen keskeyttäminen pysyy tavoitetasolla 7,4 prosenttia”. Negatiivinen keskeyttäminen tarkoittaa sitä, että opiskelija lopettaa tutkintotavoitteisen opiskelun kokonaan. Stadin AO:ssa opiskelija keskeyttää negatiivisesti, kun eron syy ei ole oppilaitoksen tiedossa tai kun eron syy liittyy henkilökohtaiseen tilanteeseen (muu syy) ja kun opiskelija katsotaan eronneeksi (hallinnollinen prosessi, esimerkiksi poissaolojen vuoksi) tai kun opiskelu-oikeus on peruttu (SORA- lainsäädäntö). MultiPrimus-opiskelijahallintojärjestelmässä negatiivisesti keskeyttäneiden syy on yhdistetty kahteen merkintään, koska tietoturvan takia oppilaitos ei voi erotella terveydellisistä ja sosiaalisista syistä johtuvia kes-

¹ Laki ammatillisesta koulutuksesta 531/2017.

² Arviointiraportti Stadin ammatti- ja aikuisopiston kehittämisestä, Kaikki oppivat läpi elämän.

³ Tilastokeskus, https://www.stat.fi/til/opku/2020/opku_2020_2021-03-12_tie_001_fi.html luettu 17.11.2021.

⁴ Kasvatus- ja koulutuslautakunta 15.9.2020 § 195.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

keytyksiä. Nämä kaksi merkintää ovat muu syy ja kun opiskelija katsotaan eronneeksi.⁵ Osa koulutuksen keskeyttämisestä on niin kutsuttua positiivista keskeyttämistä, jolloin opiskelija vaihtaa koulutusalaan.⁶

Stadin AO:ssa voi opiskella lähes 30 eri tutkintoon ja hankkia osaamista yli 50 ammattiin. Opistossa opiskeli vuoden 2020 aikana noin 17 000 nuorta ja aikuista 14 eri toimipaikassa eri puolilla Helsinkiä. Erityisopiskelijoita näistä opiskelijoista oli 14 prosenttia ja vieraskielisiä 43 prosenttia.⁷ Stadin ammatti- ja aikuisopisto on jakautunut viiteen kampukseen. Kampusten organisointi ja toimipaikat on esitetty liitteessä 2. Ammatillinen koulutuksen oppimisen kontekstit ovat oppilaitosympäristö, verkkoymäristö ja työelämäympäristö⁸.

Ammatillinen perustutkinto on laajuudeltaan 180 osaamispistettä (osp). Ammatillinen perustutkinto jakautuu tutkinnon ammatillisiin osiin (145 osp) ja tutkinnon yhteisiin osiin (35 osp). Ammatillisen tutkinnon osat sisältävät paljon opiskelua aidoissa työelämän ympäristössä. Yhteiset tutkinnon osat (yto) sisältävät viestintä- ja vuorovaikutusosaamista, matemaattis- luonnontieteellistä osaamista sekä yhteiskunta- ja työelämäosaamista.⁹

Arviointi kohdistui opiskelijoiden ohjaukseen. Stadin AO:ssa ohjausta antaa koko opetus- ja ohjaushenkilökunta (liite 3). Arviointi rajattiin koskemaan ammatillisia perustutkintoja. Arviointi rajattiin opintojen aikaiseen ohjaukseen, vaikka opiskelijalla on lain mukainen oikeus saada ohjausta jo ennen tutkinto-opiskelua ja tutkinnon suorittamisen jälkeen.

Stadin AO:ssa toimi syksyllä 2021 yksi johtava rehtori, kaksi apulaisrehtoria, viisi rehtoria, 30 koulutuspäällikköä ja yksi pajaesimies (taulukko 1).¹⁰ Ammatillisen koulutuksen päällikkö toimii samalla Stadin ammatti- ja aikuisopiston johtavana rehtorina.

⁵ Haastattelu Stadin AO:ssa 11.3.2022.

⁶ <https://indikaattorit.tietoanuorista.fi/koulutus/opiskelun-keskeyttaminen-2>. luettu 26.4.2021.

⁷ Kasvatus ja koulutus, toimintakertomus 2020, s. 27-28.

⁸ Haastattelu Stadin AO:ssa 11.3.2022.

⁹ https://www.hel.fi/static/liitteet-2019/KasKo/stadin-ao/Stadin_AO_esittely-lv_2020-2021.pdf haettu 23.6.2021.

¹⁰ Haastattelu Stadin ammattiopistossa 21.12.2021.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Taulukko 1 Organisaatiokaavio, Stadin ammatti- ja aikuisopisto

1.3 Arviointikysymykset ja –kriteerit

Pääkysymys: Ovatko kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimenpiteet opiskelijoiden ohjauksen ja läpäisyasteen parantamiseksi ammatillisessa koulutuksessa olleet riittäviä?

Osakysymykset:

1. Onko opiskelijoille tarjolla riittävästi ja oikeanlaista ohjausta opintojen aikana?
2. Onko strategiakaudella tehty riittävästi toimenpiteitä läpäisyasteen parantamiseksi?
3. Onko strategiakaudella tehty riittävästi toimenpiteitä keskeyttämisten vähentämiseksi?
4. Onko työpaikoilla tapahtuvaa ohjausta kehitetty riittävästi?

Lisäksi arvioinnissa selvitetään, miten koronapandemian vaikutuksia oli pyritty tasoittamaan ammatillisessa koulutuksessa.

Ensimmäiseen osakysymykseen vastataan tekemällä opiskelijoiden ohjaajille kysely, jossa kartoitetaan riittävää ja oikeanlaista ohjausta. Lisäksi hyödynnetään olemassa olevia asiakastytytyväisyyskyselyjä, joissa on selvitetty opiskelijoiden tyytyväisyyttä ohjaukseen.

Toiseen osakysymykseen vastataan selvittämällä, mitä toimenpiteitä oli tehty läpäisyasteen parantamiseksi strategiakaudella. Lisäksi tarkasteltiin läpäisyasteen kehittymistä strategiakaudella.

Kolmanteen osakysymykseen vastataan selvittämällä, mitä toimenpiteitä oli tehty keskeyttämisen vähentämiseksi strategiakaudella. Lisäksi tarkasteltiin keskeyttämisasteen kehittymistä strategiakaudella.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Neljänteen osakysymykseen vastataan selvittämällä, mitä toimenpiteitä oli tehty työpaikoilla tapahtuvan ohjauksen edistämiseksi. Lisäksi tarkasteltiin työpaikoilla toteutuneiden oppimispäivien määrän kehitystä.

1.4 Arvioinnin aineistot ja menetelmät

Tarkastuksen aineistona oli tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saatu materiaali, arviointia varten tehty kysely sekä Opetushallituksen toteuttama opiskelijapalautekysely, haastattelut sekä sähköpostitiedustelut.

Stadin AO:n kaikille opetus- ja ohjaustyötä tekeville henkilöille lähetettiin sähköinen kysely 10.2.2022 liittyen opiskelijoiden ohjaukseen ja opintojen läpäisyyn ammatillisessa koulutuksessa. Kyselyssä ohjaus tulkittiin laajasti ”koko oppilaitos ohjaa” periaatteen mukaisesti. Kysely lähti noin 1 000–1 500 henkilölle. Kyselyyn saatiin 201 vastausta. Vastausprosentti oli noin 13–20. Vastaajaryhmät kyselyssä olivat opinto-ohjaaja/ohjaaja (9 prosenttia vastaajista), opettaja (78 prosenttia), koulutuspäällikkö (2 prosenttia), rehtori/apulaisrehtori (1 prosentti) ja muu henkilökunta (10 prosenttia). Ryhmään muu henkilökunta kuului muun muassa työvalmentaja, kuraattori tai asiantuntija. Kyselyssä vastausvaihtoehdot olivat 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa eikä eri mieltä, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä, ja lisäksi oli mahdollisuus valita ”en osaa sanoa”.

Opetushallitus aloitti lakimuutoksen yhteydessä 1.1.2018 alkaen valtakunnallisen opiskelijapalautteen raportoinnin Amis-kyselyn avulla. Stadin AO:ssa Amis-kyselyllä seurataan opiskelijoiden tyytyväisyyttä koulutuksen järjestämiseen ja sen vaikuttavuuteen. Ensimmäiset opiskelijapalautekyselyt otettiin käyttöön 1.7.2018.¹¹ Opiskelija vastaa valtakunnalliseen Amis-palautekyselyyn kaksi kertaa. Ensimmäisen kerran opiskelija vastaa kyselyyn henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman (HOKS) laadinnan ja hyväksynnän jälkeen. Toisen kerran opiskelija vastaa päättövaiheen kyselyyn valmistumisvaiheessa. Stadin ammattiopisto laatii palautteista yhteenvedot neljännesvuosittain. Palautteet käsitellään esimiestiimeissä ja oppimisyhteisöjen opettajatiimeissä.¹²

Arvioinnin aikana haastateltiin joulukuussa 2021 Stadin AO:n rehtoria ja koulutuspäällikköä ja helmikuussa 2022 Stadin AO:n lehtoria ja ammatinopettajaa sekä helmikuussa 2022 Stadin AO:n johtavaa rehtoria ja apulaisrehtoria.

1.5 Lainsäädäntötausta

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain (531/2017) 61 §:n mukaan ”opiskelijalla on oikeus saada henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opinto-ohjausta”. Saman pykälän mukaan ”opiskelijalla on oikeus saada eri oppimisympäristöissä sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen sekä tukee opiskelijoiden kehitystä hyviksi, tasapainoisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi”.

¹¹ <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ammattillisen-koulutuksen-opiskelijapalaute> luettu 17.10.2021.

¹² Arviointiraportti Stadin ammatti- ja aikuisopiston kehittämisestä ”Kaikki oppivat läpi elämän”.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Opiskelijalla on lain 51 §:n mukaan oikeus saada palautetta osaamisensa kehittymisestä tutkinnon suorittamisen tai koulutuksen aikana. Tutkintokoulutuksen ja valmentavan koulutuksen aikana opiskelijan osaamisen kehittymistä arvioivat ja siitä antavat palautetta opetuksesta vastaavat opettajat ja muut opiskelijan opetukseen, ohjaukseen ja tukeen osallistuvat koulutuksen järjestäjän edustajat, sekä työpaikalla järjestettävän koulutuksen aikana myös vastuullinen työpaikkaohjaaja. Opiskelijalle annettavalla palautteella ohjataan ja kannustetaan henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisten tavoitteiden saavuttamiseen sekä kehitetään edellytyksiä itsearviointiin (51 §).

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 48 §:n mukaan ”koulutuksen järjestäjän tehtävänä on suunnitella tutkinnon tai koulutuksen perusteissa edellytetyn ammattitaidon tai osaamisen hankkiminen, jos opiskelijalla ei ole osaamisen osoittamiseksi tarvittavaa aiemmin hankittua osaamista”. Saman pykälän mukaan ”koulutuksen järjestäjän tehtävänä on suunnitella opiskelijan tarvitsemat ohjaus- ja tukitoimet, seurata opiskelijan osaamisen kehittymistä sekä tarvittaessa suunnitella opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot, erityinen tuki ja osaamisen arvioinnin mukauttaminen sekä ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen.”

Työelämäyhteistyö

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 4 §:n mukaan ”tutkinnossa, koulutuksessa ja niiden järjestämisessä tulee ottaa huomioon työ- ja elinkeinoelämän tarpeet. Tutkintoja ja koulutusta suunniteltaessa, järjestettäessä, arvioitaessa ja kehitettäessä sekä osaamistarpeita ennakoidessa tulee tehdä yhteistyötä työ- ja elinkeinoelämän kanssa.”

Lisäksi edellä mainitun lain 124 § mukaan ”koulutuksen järjestäjien tulee tehdä yhteistyötä alueen työ- ja elinkeinoelämän, muiden ammatillisen koulutuksen järjestäjien, lukiokoulutuksen järjestäjien, korkeakoulujen ja perusopetuksen järjestäjien sekä nuorisotyötä tekevien julkisten tahojen ja yksityisten yhteisöjen ja säätiöiden kanssa. Lisäksi koulutuksen järjestäjien tulee tehdä yhteistyötä niiden työelämätoimikuntien kanssa, joiden toimialaan koulutuksen järjestäjän järjestämät tutkinnot kuuluvat. Koulutusta järjestettäessä tulee olla yhteistyössä alle 18-vuotiaiden opiskelijoiden huoltajien kanssa”.

Opintojen keskeyttäminen

Nuorisobarometrin mukaan merkittävin syy opintojen keskeyttämiseen toisella asteella oli väärä alavalinta jatko-opintoihin hakeutuessa.¹³ Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 42 §:n mukaan ”jos opiskelijaksi otettu haluaa perustellusta syystä vaihtaa tutkintoa tai koulutusta taikka opiskelija aikoo ilman hyväksyttävää syytä keskeyttää aloittamansa koulutuksen, koulutuksen järjestäjän tehtävänä on selvittää yhdessä opiskelijan kanssa tälle soveltuvampi tutkinto tai koulutus sekä tarvittaessa ohjata opiskelija hakeutumaan toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen taikka muun tarkoituksenmukaisen palvelun piiriin.”

Opintojen henkilökohtaistaminen ja osaamisen tunnistaminen

¹³ <https://tietoanuorista.fi/nuorisobarometri/nuorisobarometri-2017/> luettu 1.10.2021.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Opintojen henkilökohtaistaminen tarkoittaa jokaiselle opiskelijalle yksilöllistä opintopolkua. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 44 §:n mukaan ”koulutuksen aloitettavalle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS), johon kirjataan yksilölliset osaamisen tunnistamista, tunnustamista, hankkimista, kehittymistä ja osoittamista sekä ohjaus- ja tukitoimia koskevat tiedot.” Tavoitteena on opiskella vain niitä asioita, joita ei vielä osata. Ammatillisesta koulutuksesta annetussa asetuksessa täsmennetään, että HOKS:iin sisältyy myös opiskelijalle laadittava urasuunnitelma.¹⁴ Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 45 §:n mukaan ”koulutuksen järjestäjä laatii ja päivittää henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman yhdessä opiskelijan kanssa. Suunnitelman laadintaan ja päivittämiseen osallistuu koulutuksen järjestäjän nimeämä opettaja, opinto-ohjaaja tai tarvittaessa muu koulutuksen järjestäjän edustaja”. Oppivelvollisuuslaissa (1214/2020) tarkoitetulle oppivelvolliselle henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma on laadittava siten, että suunnitelman mukainen ammatillisen tutkinnon suorittamisaika on enintään neljä vuotta¹⁵.

¹⁴ Uraohjauksen käsikirja ammatilliseen koulutukseen ja valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017 § 9.

¹⁵ Laki ammatillisesta koulutuksesta (1218/2020).

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

2 HAVAINNOT

2.1 Onko opiskelijoille tarjolla riittävästi ja oikeanlaista ohjausta opintojen aikana?

Stadin AO:ssa tavoitteena oli lisätä oppimista ja ohjausta oppilaitoksen lisäksi muisakin oppimisympäristöissä. Eri oppimisympäristöillä tarkoitetaan eri tutkinnoissa olevia työpaikkoja. Oppimista toteutetaan myös erilaisissa oppimisyhteisöissä kuten taitopajoissa, tietopajoissa, verkkopajoissa ja työelämässä sekä yto-pajoissa (yhteiset tutkinnon osat). Stadin AO:n arviointiraportin mukaan pedagogiset suunnitelmat varmistavat, että opiskelu on joustavaa. Opiskelijat voivat opiskella oman aikataulunsa mukaisesti joustavasti arkisin kello 8–20 välillä. Tavoitteena on turvata jokaiselle opiskelijalle riittävä määrä opetusta ja ohjausta tarpeeseen nähden yksilöllisillä opiskelusuunnitelmilla. Edellä mainitun arviointiraportin mukaan Stadin AO:ssa lähiopetuksen määrää ei ole vähennetty opetustoiminnan uudelleen organisoimisen yhteydessä.¹⁶

2.1.1 Ohjauksen riittävydessä on parannettavaa

Stadin AO:n koko opetus- ja ohjaustyötä tekeväälle henkilöstölle lähetettiin sähköinen kysely helmikuussa 2022. Kyselyssä selvitettiin, onko opinto-ohjausta, työpaikkaohjausta, hyvinvointiin liittyvää ohjausta sekä opiskelijoiden keskinäistä vertaistukea riittävästi tarjolla. Taulukossa 2 esitetään vastausten keskiarvot.

Taulukko 2 Stadin AO:n henkilöstön vastaukset väittämiin asteikolla 1=täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä.¹⁷

Väittämä	Keskiarvo	N
Hyvinvointiin liittyvää ohjausta on riittävästi tarjolla opiskelijoille	2,9	200
Työpaikkaohjausta on riittävästi tarjolla opiskelijoille	2,8	199
Opinto-ohjausta on riittävästi tarjolla opiskelijoille	2,8	200
Opiskelijoiden keskinäistä vertaistukea (tutor-opiskelijat tmv.) on riittävästi tarjolla opiskelijoille	2,5	197

Ohjauksen riittävyteen liittyvät kaikki väittämät jäivät alle keskiarvon (taulukko 2). Jos väittämä jäi alle keskiarvon, sitä referoitiin tarkemmin. Kyselyn vastausten perusteella vastaajat olivat vähiten tyytyväisiä opiskelijoiden keskinäisen vertaistuen riittävyteen (2,5). Väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli vain kolme prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä oli seitsemän prosenttia vastaajista. Väittämän kanssa täysin eri mieltä oli 14 prosenttia ja jokseenkin eri mieltä oli 28 prosenttia vastaajista. Loput 48 prosenttia vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa. Vastausten perusteella myöskään opinto-ohjauksen riittävyteen ei oltu tyytyväisiä (2,8). Väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli yhdeksän prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä 19 prosenttia vastaajista. Täysin eri mieltä väittämän kanssa oli 17 prosenttia ja jokseenkin eri mieltä 22 prosenttia vastaajista. 33 prosenttia vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa. Työpaikkaohjauksen riittävyys (2,8) koet-

¹⁶ Arviointiraportti Stadin ammatti- ja aikuisopiston kehittämisestä ”Kaikki oppivat läpi elämän”.

¹⁷ Arviointia varten tehty kysely Stadin AO:n henkilöstölle helmikuussa 2022.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

tiin olevan samalla tasolla kuin opinto-ohjauksen riittävyys. Työpaikkaohjauksen riittävydestä täysin samaa mieltä oli kuusi prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä 16 prosenttia vastaajista. Väittämän kanssa täysin eri mieltä oli 12 prosenttia ja jokseenkin eri mieltä oli 16 prosenttia vastaajista. Loput 50 prosenttia vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa. Myös hyvinvointiin liittyvän ohjauksen riittävyys (2,9) jäi alle keskiarvon. Väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli viisi prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä 20 prosenttia vastaajista. Täysin eri mieltä väittämän kanssa oli kahdeksan prosenttia ja jokseenkin eri mieltä 25 prosenttia vastaajista. 42 prosenttia vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa.

Kyselyn avovastauksissa vastaajat toivat esille, että kaikille opiskelijoille ei välttämättä ole sopivaa vertaistukea, koska samalla oppitunnilla voi olla osallisina hyvin eritasoisia opiskelijoita sekä eri alojen opiskelijoita. Lisäksi vertaistukea on vaikea järjestää, kun opiskelijat etenevät yksilöllisen aikataulun mukaisesti. Avovastausten perusteella opiskelijoiden saama ohjaus ja tuki ei välttämättä ole tasalaatuista koko oppilaitoksessa. Eri toimipisteissä ohjauksen laatu vaihtelee. Osa opiskelijoista saa riittävästi hyvää ohjausta ja osa saa liian vähän ja heikkoa ohjausta. Oppilaitoksessa eri toimijoiden valmius monialaiseen työhön on hyvin vaihtelevaa. Avovastauksissa tuotiin esille, että mikään ohjaus ei riitä, jos opiskelija ei ole työ- tai opiskelukuntoinen. Osalla opiskelijoista saattaa olla hyvin heikot valmiudet itsenäiseen opiskeluun. Opiskelijan ongelmat ovat saattaneet syntyä jo kauan ennen oppilaitokseen tuloa. Näiden ongelmien korjaaminen jälkikäteen on aikaa vievä prosessi. Vastauksissa nostettiin esille, että aina opiskelija ei halua vastaanottaa tarjottua ohjausta, vaikka sitä olisi tarjolla. Toisinaan opiskelijoita on vaikea saada ohjaustilaisuuksiin. Opiskelijat eivät aina vastaa, kun omaopettaja yrittää tavoitella heitä tarjotakseen ohjausta ja tukea. Usein on tilanne, että opiskelija ei saavu sovittuun tapaamiseen. Myös opettajien ohjaustaidoissa on laatueroja. Opettajat saattavat puuttua eri tavoin opiskelijoihin liittyviin huoliin.¹⁸

Vastausten perusteella koronapandemia vaikutti opiskelijoiden vertaisoppimiseen vähentävästi. Koronapandemia-aikana opiskelijat ovat suorittaneet opintoja paremilla tai heikoimmilla tietokonetaidoilla yksin.¹⁹

Ohjauksella tunnistettiin olevan myönteisiä vaikutuksia opintojen läpäisyyteen

Kyselyssä selvitettiin, onko ohjaus ollut oikeanlaista ja mihin sillä on pystytty vaikuttamaan. Taulukossa 3 esitetään vastausten keskiarvot.

Taulukko 3 Stadin AO:n henkilöstön vastaukset väittämiin asteikolla 1=täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä.²⁰

¹⁸ Stadin AO:n opetus- ja ohjaustyötä tekeville suunnatun kyselyn tekstimuotoiset vastaukset.

¹⁹ Stadin AO:n opetus- ja ohjaustyötä tekeville suunnatun kyselyn tekstimuotoiset vastaukset.

²⁰ Arviointia varten tehty kysely Stadin AO:n henkilöstölle helmikuussa 2022.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Väittämä	Keskiarvo	N
Ohjauksella pystytään tehostamaan opintojen läpäisyä	4,0	200
Ohjauksessa tunnistetaan avun ja erityisen tuen tarvitsijat	3,8	200
Ohjauksella pystytään ehkäisemään oppimis- ja opiskeluongelmien syntyä	3,5	200
Ohjauksella pystytään ehkäisemään syrjäytymistä	3,5	200
Ohjauksella pystytään turvaamaan koulutuksellinen tasa-arvo	3,5	199
Ohjaus osataan kohdentaa oikein tukea tarvitseville	3,3	199

Ohjauksen vaikutuksiin liittyvät kaikki väittämät ylittivät keskiarvon (taulukko 3). Jos väittämä jäi alle keskiarvon, sitä referoitiin tarkemmin. Kyselyn vastausten perusteella ohjauksella on mahdollista vaikuttaa opiskelijoiden opintoihin. Kyselyssä parhaiten toteutui väittämä, jonka mukaan ohjauksella pystytään tehostamaan opintojen läpäisyä (4,0). Heikoiten toteutui väittämä, että ohjaus osataan kohdentaa oikein tukea tarvitseville (3,3). Vastaajien mielestä ohjauksella pystytään melko hyvin turvaamaan koulutuksellista tasa-arvoa, ehkäisemään syrjäytymistä sekä oppimis- ja opiskeluongelmien syntyä (3,5). Väittämä, että ohjauksessa tunnistetaan avun ja erityisen tuen tarvitsijat sai hieman paremman keskiarvon (3,8) kuin edelliset väittämät.

Kyselyn avovastausten perusteella ohjausta vaikeuttaa opiskelijoiden opintoihin kiinnostamattomuus. Osalla opiskelijoista on paljon poissaoloja, myöhästymisiä tai läsnäoloa ilman aktiivista osallistumista. Nämä opiskelijat tarvitsisivat erityistä tukea. Useissa vastauksissa nousi esille, että ammatillisia erityisopettajia tai laaja-alaisia erityisopettajia pitäisi olla enemmän.²¹

Vastauksissa tuotiin esille se, että moni opiskelija kärsi koronapandemia-ajan aiheuttamasta etäopetusajasta, koska ammatillisia opintoja on vaikea opiskella etänä.²²

2.1.2 Opiskelijoiden ohjausta on laajennettu

Ohjauksen käsite on laajentunut

Opiskelijoiden ohjauksen käsite laajentui vuoden 2018 lakimuutoksen yhteydessä. Ohjausvastuuta siirrettiin kaikille oppilaitoksen opetus- ja ohjaustyötä tekeville henkilöille ja vakiintui käsite ”koko oppilaitos ohjaa”. Kaikille opettajille tuli mahdollisuus tukea opiskelijoiden kehitystä tasapainoisiksi sekä sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi. Nykyisin jokaiselle opiskelijalle tarjotaan yksilöllinen opintopolku ja hänelle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS). HOKS on jatkuvasti päivittyvä ohjauksen väline, johon kirjataan yksilölliset osaamisen tunnistamista, tunnustamista ja kehittymistä sekä ohjaus- ja tukitoimia koskevat tiedot. Opiskelija saa ohjausta myös urasuunnitelmaan, joka sisältyy opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan. Ohjauksellista tukea lisättiin

²¹ Stadin AO:n opetus- ja ohjaustyötä tekeville suunnatun kyselyn tekstimuotoiset vastaukset.

²² Stadin AO:n opetus- ja ohjaustyötä tekeville suunnatun kyselyn tekstimuotoiset vastaukset.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

myös työpaikoilla tapahtuvassa oppimisessa. Opiskelijoiden ohjauksen resursseja lisättiin palkkaamalla uusia työvalmentajia tukemaan opiskelijoiden työelämävalmiuksia vuodesta 2021 alkaen.²³ Työvalmentajista kerrotaan muistion kohdassa 2.4.

Opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja on tarjolla kaikilla kampuksilla

Stadin AO:ssa opiskelijoille tarjotaan ohjausta ja opiskeluvalmiuksia tukevia opintoja eli niin sanottuja opva-opintoja. Näitä uuden lainsäädännön mukaisia opintoja tarjotaan Stadin AO:n kaikilla kampuksilla.²⁴ Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot suunnitellaan yksilöllisesti ja ne kirjataan opiskelijan henkilökohtaiseen osaamisen kehittämissuunnitelmaan. Opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot voivat olla laajuudeltaan yksittäisiä päiviä tai pidempiä yhtenäisiä jaksoja. Koulutuksen järjestäjä päättää opintojen sisällöstä, mutta opinnot voivat kestää enintään kuusi kuukautta.²⁵ Opiskelija voi aloittaa opiskelun opva-opinnoilla ja jatkaa myöhemmin tutkintokoulutuksessa tai olla molemmissa yhtäaikaaisesti. Opva-opintoihin on olemassa oma rahoitus.²⁶

Tuen portaat -malli on keskeinen työkalu opiskelijoiden ohjauksessa

Omaopettaja on Stadin AO:ssa opiskelijan tukena koko opintojen ajan. Omaopettaja tukee opiskelijaa kaikissa tutkinnon suorittamiseen liittyvissä asioissa. Hän seuraa opintosuorituksia, opintojen edistymistä, osaamisen kehittymistä sekä tiedottaa erilaisista tapahtumista ja oppilaitostoiminnasta. Omaopettajan tehtävänä on lisäksi keskustella opiskelijan mahdollisista oppimisvaikeuksista ja ohjata opiskelija tarvittaessa erityisopettajan luokse.²⁷ Stadin ammattiopistossa laaditun Tuen portaat -ohjeen mukaisesti omaopettajalla on tärkeä rooli opiskelijan opintojen etenemisen seuraamisessa.²⁸ (Kuvio 1).

²³ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

²⁴ Arviointiraportti Stadin ammatti- ja aikuisopiston kehittämisestä "Kaikki oppivat läpi elämän".

²⁵ <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/opiskelijan-hyvinvointi-ja-tuki-ammattillisessa-koulutuksessa> luettu 3.1.2022.

²⁶ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

²⁷ <https://stadinao.fi/opiskelijan-omat-sivut/opiskelijan-tukihenkilot-stadin-aossa/> luettu 3.1.2022.

²⁸ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Stadin AO:n tuen portaat

Kuvio 1 Opiskelijan ohjausmalli.

Opiskelijoiden ohjauksessa Tuen portaat -malli on tärkeä työkalu. Työkalun avulla voidaan varmistaa yhtenäinen toimintapa kaikissa toimipisteissä. Kuviossa 1 vasemmalla oleva vihreällä reunaviivalla merkitty tilanne kuvaa opiskelijan normaalia tilannetta. Kuviossa esitetään, miten oppilaita ohjataan ja tuetaan sekä puututaan, jos herää huoli opintojen etenemisestä. Omaopettajalla on vastuu HOKS:in laadinnasta ja ohjauksesta, mutta lisäksi koko oppimisyhteisö seuraa opintojen etenemistä sekä tukee ja ohjaa oppilasta. Ohjausmallista on olemassa oma versio opiskelijoille ja ohjaajille. Yllä oleva ohjausmalli on verkkopohjainen ja taustalta löytyy linkit ohjeisiin ja lakeihin. Tuen portaat -ohjausmallin lisäksi ohjausvälineenä hyödynnetään opiskelijahallintojärjestelmä Wilmaa.²⁹

2.1.3 Ohjauksesta saatua palautetta tulee hyödyntää paremmin

Stadin AO:n koko opetus- ja ohjaushenkilöstölle lähetetyssä kyselyssä selvitettiin ohjauksen kokonaisuuteen liittyviä seikkoja. Taulukossa 4 esitetään vastausten keskiarvot.

²⁹ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Taulukko 4 Stadin AO:n henkilöstön vastaukset väittämiin asteikolla 1=täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä.³⁰

Väittämä	Keskiarvo	N
"Koko oppilaitos ohjaa" on oikea tapa toteuttaa opiskelijoiden ohjaus	3,5	200
Ohjauksen tavoitteet ovat selkeät	3,2	200
Yhteistyö ohjausprosessissa on riittävää	2,8	200
Ohjausta koskevat ohjeet ovat selkeät	2,8	199
Ohjaukseen liittyvä tiedotus on riittävää	2,7	200
Ohjauksen kokonaisuus ja periaatteet on määritelty riittävän hyvin	2,7	199
Ohjauksen johtaminen on toimivaa	2,6	200
Ohjauksen kehittäminen on systemaattista	2,6	200
Ohjauksen organisointi on toimivaa	2,6	200
Ohjauksen onnistumisen seuranta (esim. oppilaitoksen itsearviointi) on riittävää	2,5	200
Ohjauksesta saatua palautetta hyödynnetään riittävästi ohjauksen kehittämisessä	2,4	200

Useat ohjauksen kokonaisuuteen liittyvät väittämät jäivät kyselyssä alle keskiarvon (taulukko 4). Jos väittämä jäi alle keskiarvon tai muutoin oli tarpeen, sitä referoitiin tarkemmin. Kyselyn vastausten perusteella parhaiten toteutui väittämä, että koko oppilaitos ohjaa on oikea tapa toteuttaa opiskelijoiden ohjaus (3,5). Kyselyn avovastauksien mukaan, koko oppilaitos ohjaa -periaate on oikea, mutta käytännössä resursien ja opiskelijälähtöisyyden näkökulmasta olisi hyvä keskittää ohjausta selkeämmin. Toinen keskiarvon yläpuolelle sijoittuva väittämä oli, että ohjauksen tavoitteet ovat selkeät (3,2). Sen sijaan keskiarvon alapuolelle jäi yhdeksän väittämää. Heikointen toteutui väittämä, että ohjauksesta saatua palautetta hyödynnetään riittävästi ohjauksen kehittämisessä (2,4). Väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli kolme prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä kymmenen prosenttia vastaajista. Täysin eri mieltä oli 18 prosenttia ja jokseenkin eri mieltä oli 24 prosenttia vastaajista. 45 prosenttia vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa. Vastaajat kokivat, että ohjauksen onnistumisen seurannan riittävydessä on parannettavaa (2,5). Täysin samaa mieltä väittämän kanssa oli kuusi prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä oli 11 prosenttia vastaajista. Täysin eri mieltä väittämän kanssa oli 17 prosenttia ja osittain eri mieltä 25 prosenttia vastaajista. 41 prosenttia vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa. Ohjauksen organisoinnissa vastaajat näkivät kehitettävää (2,6). Ohjauksen organisointi on toimivaa, väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli kolme prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä oli 17 prosenttia vastaajista. Täysin eri mieltä väittämän kanssa oli 16 prosenttia ja jokseenkin eri mieltä oli 27 prosenttia vastaajista. Loput 37 ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa. Ohjauksen systemaattisessa kehittämisessä vastaajat näkivät parannettavaa (2,6). Väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli viisi prosenttia vastaajista ja jokseenkin samaa mieltä oli 12 prosenttia vastaajista. Täysin eri mieltä väittämän kanssa oli 15 prosenttia ja jokseenkin eri mieltä oli 30 prosenttia vastaajista. 38 prosenttia vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa. Vastausten perusteella ohjauksen johtamisessa on kehitettävää (2,6). Väitteen kanssa täysin samaa mieltä

³⁰ Arviointia varten tehty kysely Stadin AO:n henkilöstölle helmikuussa 2022.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

oli kolme prosenttia vastaajista ja jokseenkin samaa mieltä oli 17 prosenttia vastaajista. Täysin eri mieltä väitteen kanssa oli 17 prosenttia ja jokseenkin eri mieltä oli 27 prosenttia vastaajista. 36 prosenttia vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa. Jonkin verran paremman keskiarvon kuin edellinen sai väittämä, että ohjauksen kokonaisuus ja periaatteet on määritelty riittävän hyvin (2,7). Väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli kuusi prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä oli 19 prosenttia vastaajista. Täysin eri mieltä väittämän kanssa oli 16 prosenttia ja jokseenkin eri mieltä oli 26 prosenttia vastaajista. 33 prosenttia vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa. Samalla tasolla kuin edellinen väittämä oli väittämä, että ohjaukseen liittyvä tiedotus on riittävää (2,7). Väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli viisi prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä oli 17 prosenttia vastaajista. Täysin eri mieltä väittämän kanssa oli 16 prosenttia vastaajista ja jokseenkin eri mieltä oli 26 prosenttia vastaajista. 36 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa. Vastaajat kokivat, että ohjauksen ohjeissa on parannettavaa (2,8). Ohjausta koskevat ohjeet ovat selkeät, väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli kahdeksan prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä oli 19 prosenttia vastaajista. Täysin eri mieltä oli 13 prosenttia ja jokseenkin eri mieltä oli 26 prosenttia vastaajista. 34 prosenttia vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa. Yhteistyö ohjausprosessissa ei vastaajien mielestä ollut täysin riittävää. Väittämä sai keskiarvon 2,8. Väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli viisi prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä oli 17 prosenttia vastaajista. Täysin eri mieltä väittämän kanssa oli 11 prosenttia ja jokseenkin eri mieltä oli 23 prosenttia vastaajista. 44 prosenttia vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa.

Avovastausten mukaan tulevaisuuden muutostarpeita pitäisi ennakoida paremmin ja tehdä toiminnallisia muutoksia ennakoivasti. Vastausten mukaan kehittämistarvetta on myös opiskelijahallintojärjestelmässä. Opiskelijahallintojärjestelmä ei tue ohjauksen toteutumista eikä seuranta, tietoa on monessa paikassa ja seuranta on käsi-työtä. Käsityö on hidasta, kun järjestelmässä ei ole automatisoituja toimintoja. Avovastauksissa tuli esille, että ohjauksen työnjako- ja vastuunjako ei ole selkeää. Kehittämistä pitäisi lisätä. Henkilökunnalle pitäisi jakaa riittävästi tietoa ohjauksen tavoitteista ja tuloksista. Kollegoiden roolia ja työnkuvaa ohjauksessa oli toisinaan vaikea hahmottaa. Työnteko ei ole tehokasta, jos ei tiedä mitä kukin tekee, eikä yhteistyö tästä syystä ole toimivaa. Lisäksi yhteistyö terveydenhuollon ja oppilaitoksen välillä mainittiin toimimattomaksi.³¹

Avovastauksen mukaan epäselvät ohjeet, roolit ja toimenkuvat heikentävät henkilökunnan ymmärrystä, mitä kenenkin pitäisi tehdä. Epäselvät toimenkuvat voi johtaa päällekkäisen työn tekemiseen. Vastauksissa tuotiin esille, että osa ohjeista on niin abstrakteja, että opettajat eivät niitä ymmärrä. Vastauksissa tuotiin esille, että tarve selkokielisille ohjeille on suuri. Vastauksissa nostettiin esille konkreettisten ohjeiden tarve, kuka tekee mitäkin ja kuka on vastuussa mistäkin. HOKS-prosessiin, opintoai-koihin ja läsnäoloprosentteihin liittyvät ohjeet nostettiin kyselyssä kehittämisen koh-teeksi. Vastauksissa toivottiin ohjeita näyttösuunnitelman tekoon sekä tilanteeseen, jossa opiskelijalla on diagnoosi, joka vaikuttaa ajoittain opiskeluun, mutta opiskelija on muuten kykenevä opiskelemaan.³²

³¹ Stadin AO:n opetus- ja ohjaustyötä tekeville suunnatun kyselyn tekstimuotoiset vastaukset.

³² Stadin AO:n opetus- ja ohjaustyötä tekeville suunnatun kyselyn tekstimuotoiset vastaukset.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

2.1.4 Opiskelijapalaute oli myönteistä

Stadin ammattiopistossa ensimmäinen Amis-palaute kerättiin ajalta 1.7.2018–30.6.2019. Kyselyn päätuloksina raportoitiin, että opiskelijat olivat tyytyväisiä opintojen aloittamiseen itselleen sopivassa aikataulussa. Lisäksi opiskelijat kokivat oppimisympäristöt turvallisina. Heikoiten kyselyn perusteella toteutui aikaisemman osaamisen vaikutukset opintoihin. Myöskään tuen tarpeita ei opiskelijoiden mielestä tunnistettu riittävästi ja puutteita oli ohjauksessa työllistymiseen ja jatko-opintoihin. Kaupungin myöntämä positiivisen diskriminaation rahoitus, 500 000 euroa osoitettiin tulosten perusteella opiskelijoiden tuen tarpeiden tunnistamiseen sekä opintojen tukitoimiin.³³

Opetushallituksen hallinnoimien aloitus- ja päättövaiheen kyselyjen tilastokausi on aina heinäkuun alusta seuraavan vuoden kesäkuuhun. Arviointihetkellä tietojärjestelmästä oli saatavilla ajanjakso 1.7.2020–30.6.2021.³⁴ Amis-kyselyn asteikko oli 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=osin samaa osin eri mieltä, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä.

Opiskelijat olivat tyytyväisiä opintojen aloittamisen joustavaan aikatauluun

Stadin AO:n vahvuuksia Amis-kyselyjen perusteella ajalla 7/2020–6/2021 aloituskyselyssä (taulukko 5) oli, että opiskelijat pääsivät aloittamaan opinnot itselleen sopivassa aikataulussa (4,5). Lisäksi opiskelijat olivat tyytyväisiä opiskeluympäristön turvallisuuteen (4,5). Kehittämiskohteeksi aloituskyselyssä nousi kiusaamiseen, syrjintään tai häirintää puuttuminen (3,7). Toisena kehittämiskohteena tunnistettiin, että HOKS:ia laadittaessa ei suunnitella, minkälaiset oppimisympäristöt soveltuvat opiskelijan opintoihin (3,8).³⁵ Stadin AO:n opiskelijakyselyn tulokset olivat samalla tasolla valtakunnallisten tulosten kanssa³⁶.

Taulukko 5 Amispalautteet. Asteikko 1=täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä.³⁷

³³ Arviointiraportti Stadin ammatti- ja aikuisopiston kehittämisestä ”Kaikki oppivat läpi elämän”.

³⁴ Stadin ammatti- ja aikuisopiston arviointiasiantuntijan antamat kirjalliset vastaukset 15.2.2022.

³⁵ Stadin ammatti- ja aikuisopiston arviointiasiantuntijan antamat kirjalliset vastaukset 15.2.2022.

³⁶ Haastattelu Stadin AO:ssa 11.3.2022.

³⁷ www.vipunen.fi luettu 10.1.2022.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

OPISKELIJAPALAUTE, ALOITUSKYSELY 1.7.2020–30.6.2021	STADIN AO			KOKO MAA		
	Vastanneet	Keskiarvo	Keskihajonta	Vastanneet	Keskiarvo	Keskihajonta
ALOITUSVAIHE	3 056	4,3	0,9	60 884	4,4	0,9
Pääsin aloittamaan opintoni sopivassa aikataulussa.	3 056	4,5	0,9	60 884	4,6	0,7
Sain riittävästi tietoa opinnoista ja ammattialasta oppilaitokselta, jossa opiskelen.	3 056	4,2	0,9	60 884	4,4	0,8
Koen kuuluvani opiskeluyhteisöni.	3 056	4,1	1,0	60 884	4,3	0,9
Sain riittävästi tietoa opiskeluuni liittyvistä oppilaitoksen tarjoamista palveluista.	3 056	4,2	0,9	60 884	4,2	1,0
HENKILÖKOHTAINEN OSAAMISEN KEHITTÄMISSUNNITELMA (HOKS)	3 056	4,0	1,1	60 884	4,1	1,0
Aikaisemmat opintoni, työkokemukseni ja muu osaamiseni selvitetiin monipuolisesti.	3 056	4,1	1,0	60 884	4,2	0,9
Aikaisemmat opintoni ja/tai työkokemukseni tai muu osaaminen otettiin huomioon HOKSia laadittaessa.	2 683	4,0	1,1	53 223	4,2	1,0
Kanssani keskusteltiin opiskelun jälkeisistä tavoitteistani.	3 056	4,0	1,1	60 884	4,1	1,1
Minut perehdytettiin opiskelemani tutkinnon tai tutkinnon osan perusteeseen.	3 056	4,1	0,9	60 884	4,2	0,9
Sain vaikuttaa tutkinnon osien valintaan.	3 056	4,0	1,1	60 884	4,0	1,1
Kanssani selvitetiin, tarvitsenko tukea opinnoissani.	3 056	4,1	1,1	60 884	4,2	1,1
HOKS:ia laadittaessa suunniteltiin, minkälaiset oppimisympäristöt soveltuvat opintoihini.	3 056	3,8	1,1	60 884	3,9	1,1
Sain riittävästi ohjausta opintojeni suunnitteluun.	3 056	4,0	1,0	60 884	4,1	1,0
Tiedän, miten osaamistani arvioidaan.	3 056	4,1	0,9	60 884	4,2	0,9
OPISKELUILMAPIIRI	3 056	4,3	1,0	60 884	4,4	0,9
Koen opiskeluympäristöni turvalliseksi.	3 056	4,5	0,8	60 884	4,6	0,7
Koen, että kiusaamiseen, syrjintään tai häirintään puututaan.	1 690	3,7	1,4	29 564	3,9	1,3
Yhteistyö minua ohjaavien henkilöiden (opettajat, työpaikkaohjaajat tai muu ohjaushenkilöstö) kanssa toimii hyvin.	3 056	4,4	0,9	60 884	4,5	0,8
YLEISARVIO	3 056	4,3	0,9	60 884	4,4	0,8
Olen tyytyväinen opintojeni aloitusvaiheeseen.	3 056	4,3	0,9	60 884	4,4	0,8
YHTEENSÄ	3 056	4,1	1,0	60 884	4,2	1,0

Päättökyselyssä (taulukko 6) vahvuuksia olivat oppilaan osaamisen arviointi arviointikriteerien mukaisesti (4,6), arvioijien ammattitaito ja asiantuntevuus (4,6) sekä opiskeluympäristön turvallisuus (4,6). Kehittämiskohteeksi päättökyselyssä nousi opiskelijan mahdollisuus saada riittävästi tietoa opiskelusta tai työskentelystä ulkomailta opintojen aikana (3,2), koulutuksen antamat valmiudet toimia yrittäjänä (3,5), mahdollisuus osallistua oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen (3,6) sekä puuttuminen kiusaamiseen, syrjintään tai häirintään (3,7).³⁸ Stadin AO:n opiskelijakyselyn tulokset olivat samalla tasolla valtakunnallisten tulosten kanssa³⁹.

³⁸ Stadin ammatti- ja aikuisopiston arviointiasiantuntijan antamat kirjalliset vastaukset 15.2.2022.

³⁹ Haastattelu Stadin AO:ssa 11.3.2022.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkisen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Taulukko 6 Ote päättökyselyiden koosteesta. Amis-palautteet. Asteikko 1=täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä.⁴⁰

OPISKELIJA-PALAUTE, PÄÄTTÖKYSELY, 1.7.2020 –30.6.2021	STADIN AO			KOKO MAA		
	Vastanneet	Keskiarvo	Keskihajonta	Vastanneet	Keskiarvo	Keskihajonta
OSAAMISEN HANKKIMINEN	1 155	4,2	1,0	34 769	4,1	1,0
Opetustilat, välineet, työpaikat, digitaaliset ja muut oppimisympäristöni edistivät oppimistani.	1 155	4,2	0,9	34 769	4,1	0,9
Olen tyytyväinen minulle tarjottuihin mahdollisuuksiin opiskella työpaikalla.	1 155	4,3	1,0	34 769	4,2	1,0
Minua ohjanneilla työpaikkaohjaajilla on hyvät ohjaustaidot ja he ovat ammattitaitoisia.	1 107	4,4	0,9	33 042	4,3	0,9
Opettajat, työpaikkaohjaajat ja muu ohjaushenkilöstö tekivät hyvää yhteistyötä opintojeni järjestämisessä.	1 155	4,3	0,9	34 769	4,2	1,0
Opintoihini sisältyi minulle sopiva määrä itsenäistä opiskelua.	1 155	4,2	1,0	34 769	4,2	1,0
Sain riittävästi opetusta ja ohjausta, jotta opintoni etenivät suunnitellusti.	1 155	4,2	0,9	34 769	4,2	1,0
Opintojeni aikana varmistettiin, että sain tukea opintojen etenemiseen, jos sitä tarvitsin.	1 155	4,2	1,0	34 769	4,1	1,0
Saamani opetus ja ohjaus oli laadukasta.	1 155	4,3	0,9	34 769	4,2	0,9
Sain riittävästi palautetta osaamiseni kehittymisestä.	1 155	4,2	0,9	34 769	4,0	1,0
Sain riittävästi tietoa mahdollisuuksista opiskella tai työskennellä ulkomailla opintojeni aikana.	1 155	3,2	1,4	34 769	3,2	1,4
Sain valmiuksia toimia ammattialallani kestävä kehityksen mukaisesti.	1 155	4,1	1,0	34 769	4,1	1,0
NÄYTÖT	1 155	4,5	0,8	34 769	4,5	0,9
Osaamiseni arvioitiin osaamisen arviointikriteerien mukaisesti.	1 155	4,6	0,7	34 769	4,5	0,8
Arvioijani olivat ammattitaitoisia ja asiantuntevia	1 155	4,6	0,7	34 769	4,6	0,8
OPISKELIJAN HYVINVOINTI	1 155	4,1	1,1	34 769	4,0	1,1
Opiskeluympäristöni oli turvallinen	1 155	4,6	0,7	34 769	4,5	0,8
Koen, että kiusaamiseen, syrjintään tai häirintää puututaan.	646	3,7	1,3	19 091	3,8	1,2
Minulla oli halutessani mahdollisuus osallistua oppilaitoksen toiminnan kehittämiseen	1 155	3,6	1,2	34 769	3,5	1,2
VAIKUTTAVUUS	1 155	4,1	1,0	34 769	4,1	1,0
Koulutus antoi valmiuksia yrittäjyyteen	1 155	3,5	1,2	34 769	3,5	1,2

⁴⁰ www.vipunen.fi luettu 10.1.2022.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

2.2 Onko strategiakaudella tehty riittävästi toimenpiteitä läpäisyasteen parantamiseksi

2.2.1 Läpäisyastetta ei seurattu oppilaitoksessa

Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021 oli nimeltään Maailman toimivin kaupunki. Kaupunkistrategian kohdassa 3. uudistuvat palvelut todetaan, että Helsinki on maailman vaikuttavin paikka oppia. Kaupunkistrategian mukaan Helsingin tavoitteena on, että toisen asteen läpäisyaste paranee selvästi.⁴¹

Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä 5.10.2021 saadun tiedon mukaan Stadin AO ei seuraa ammatillisen koulutuksen läpäisyastetta. Sen sijaan oppilaitoksessa seurataan opiskelijoiden valmistumisia. Arviointikäynnillä saadun tiedon mukaan Stadin AO:ssa ei kannata nykyisin seurata opintojen läpäisyastetta. Opintojen etenemistä seurataan yksilöllisesti HOKS:iin asetetun tavoitteen perusteella ja myös valmistumisaikataulut ovat yksilöllisiä. Opiskelijan valmistumispäivää päivitetään HOKS:ssa jatkuvasti ja tarpeen mukaisesti. Stadin AO:ssa seurataan HOKS:n ensikertaisen hyväksymisen tapahtumista säädettyssä aikataulussa, sillä tämä on valtakunnallisesti seurattava mittari. Läpäisyastetta ja muita siihen verrattavia mittareita ollaan kehittämässä valtakunnallisesti vastaamaan nykyistä lainsäädäntöä. Läpäisyaste ei esimerkiksi ota huomioon tutkinnon osan suorittajia, joka on nykyisin tärkeä muoto työllisyydenhoidossa. Stadin AO:ssa ei ole enää lukuvuosiajattelua, vaan opiskelijat opiskelevat läpi kalenterivuoden. Opiskelijoilla saattaa olla kesällä sellaisia kesätöitä, joita mahdollisesti pystytään tunnistamaan, tunnustamaan ja sisällyttämään opintoihin.⁴²

Stadin AO:n mukaan ammatillisen koulutuksen rahoitus painottaa toiminnan vaikuttavuutta ja tehokkuutta. Rahoitusmallin peruselementit ovat perusrahoitus (opiskelijavuodet), suoritusrahoitus (tutkinnot ja tutkinnon osat), vaikuttavuusrahoitus (muun muassa työllistyminen ja jatko-opinnot) ja strategiarahoitus. Tästä johtuen läpäisyasteen mittaaminen ei ole enää Stadin AO:n mukaan oleellista ammatillisen koulutuksen osalta. Läpäisyaste ei huomioi lainkaan tutkinnon osien suorittamista, vaikka se on olennaista esimerkiksi työllistymisen kannalta.⁴³

Stadin AO:n mukaan ammatillisen koulutuksen reformin, eli vuoden 2018 lakimuutoksen myötä, läpäisyasteen seuranta ei ole ollut enää mielekästä. Reformissa korostettiin henkilökohtaisia osaamistavoitteita, ja tutkinnon suorittamisen ohella tavoitellaan tutkinnon osien suorittamista, joita läpäisyaste ei huomioi. Aiemmin läpäisyaste mittasi, kuinka suuri osa opiskelijoista sai koko tutkinnon suoritettua tietyssä ajanjaksossa. Nykyisin yksilöllisen tavoitteen saavuttamiseen käytetty aika eli läpäisy on opiskelijakohtainen HOKS:n mukaisesti. Stadin AO seuraa kunkin opiskelijan HOKS:iin kirjatun yksilöllisen tavoitteen toteutumista. Lisäksi Stadin AO:ssa seurataan valtakunnallisia mittareita, joiden avulla nähdään opiskelijoiden valmistuminen ja kiinnittyminen työelämään sekä jatko-opintoihin.⁴⁴

⁴¹ Maailman toimivin kaupunki, Helsingin kaupunkistrategia 2017–2021.

⁴² Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

⁴³ Haastattelu Stadin AO:ssa 11.3.2022.

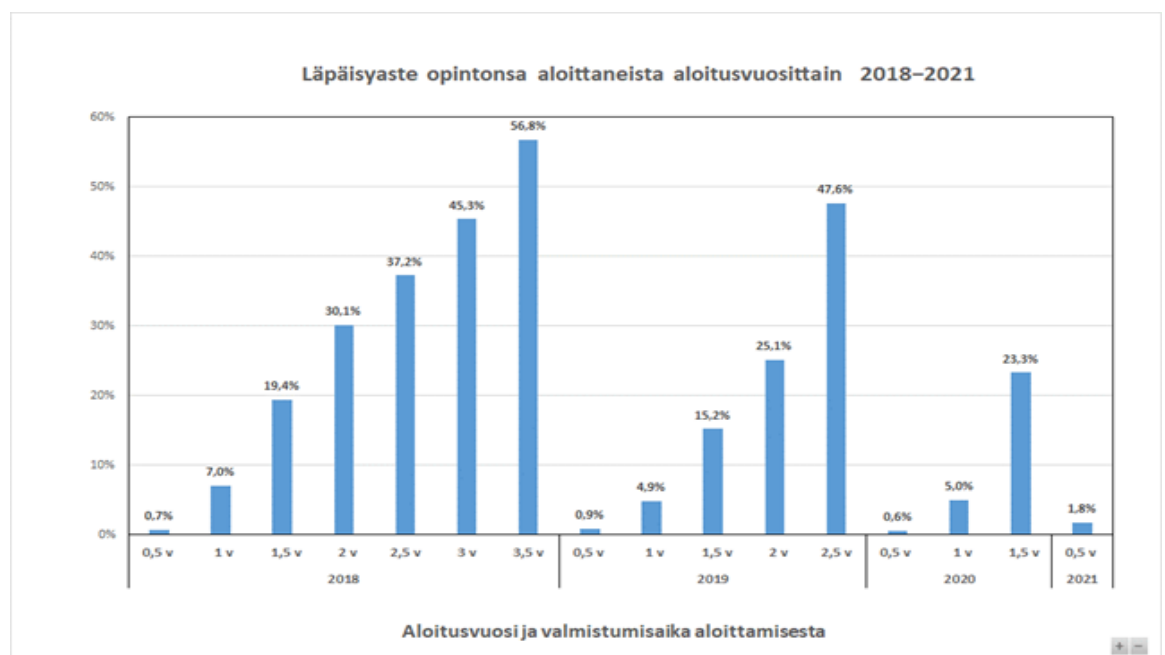
⁴⁴ Haastattelu Stadin AO:ssa 11.3.2022.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Koulutuksen järjestäjän on kuitenkin mahdollista seurata läpäisyastetta opetushallinnon tilastopalvelu Vipusen⁴⁵ kautta. Opetushallinnon tilastopalvelu Vipunen tilastoi ammatillisen koulutuksen opintojen kulkua. Vipusessa opintojen aloittamista ja etenemistä seurataan puolivuositain. Tätä arviointia varten selvitettiin tilastopalvelun tietojen perusteella toteutunut ammatillisen koulutuksen läpäisyaste (kuvio 2).

Opetushallinnon tilastopalvelu Vipusen sisällöstä vastaavat yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriö ja Opetushallitus. Tilastot perustuvat pääosin Tilastokeskuksen, opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen keräämiin tietoihin ja rekistereihin. Palvelusta löytyy esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen, ammatillisen koulutuksen, ammattikorkeakoulutuksen ja yliopistokoulutuksen tilastotietoja.⁴⁶

Kuvio 2 Ammatillisen tutkintokoulutuksen läpäisyaste, opetushallinnon tilastopalvelu⁴⁷.

Kuviossa 2 vuosiluvut 2018, 2019, 2020 ja 2021 tarkoittavat opintojen aloittamisajankohtaa. Kuviossa on esitetty opintojen läpäisy puolivuositain kolmeen ja puoleen vuoteen asti. Arviointiajankohtana marraskuussa vuonna 2021 ei ollut mahdollista tarkastella vuonna 2019 aloittaneita ja kolme ja puoli vuotta tai pidempään opiskelleita opiskelijoita, koska heistä ei vielä ollut tietoa. Jos vuonna 2019 keväällä aloittanut opiskelija opiskelee kolme ja puoli vuotta, hänen opintonsa päättyvät keväällä 2022. Arviointiajankohtana marraskuussa vuonna 2021 kevään 2022 valmistuneiden opiskelijoiden määrää ei ollut vielä saatavilla.

Vuonna 2018 aloittaneista opiskelijoista kolmen ja puolen vuoden kuluttua opintonsa oli läpäissyt 57 prosenttia ja kolmen vuoden kuluttua 45 prosenttia. Vuonna 2018 aloittaneista opiskelijoista opintonsa läpäisi kahdessa ja puolessa vuodessa 37 prosenttia kun vastaava luku vuonna 2019 aloittaneista oli 48 prosenttia. Vuonna 2018 aloittaneista opiskelijoista opintonsa läpäisi kahdessa vuodessa 30 prosenttia kun vastaava luku vuonna 2019 aloittaneista oli 25 prosenttia. Vuonna 2018 aloittaneista

⁴⁵ <https://vipunen.fi/fi-fi/amatillinen-koulutus> luettu 13.11.2021.

⁴⁶ <https://vipunen.fi> luettu 13.11.2021.

⁴⁷ <https://vipunen.fi/fi-fi/amatillinen/Sivut/Opintojen-kulku.aspx> luettu 11.11.2021.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

opiskelijoista opintonsa läpäisi puolestoista vuodessa 19 prosenttia, kun vastaava luku vuonna 2019 aloittaneista oli 15 prosenttia ja vuonna 2020 aloittaneista 23 prosenttia. Vuonna 2018 aloittaneista opiskelijoista opintonsa läpäisi yhdessä vuodessa seitsemän prosenttia, kun vastaava luku vuonna 2019 aloittaneista oli viisi prosenttia ja vuonna 2020 aloittaneista myös viisi prosenttia. Vuonna 2018, 2019 ja 2020 aloittaneista opiskelijoista opintonsa läpäisi puolestoista vuodessa noin yksi prosenttia opiskelijoista, kun vastaava luku vuonna 2021 aloittaneista oli kaksi prosenttia (kuvio 2).

Stadin AO:sta saadun tiedon mukaan, oppilaitos seuraa valtakunnallisia mittareita, joiden avulla nähdään opiskelijoiden valmistuminen ja kiinnittyminen työelämään sekä jatko-opintoihin. Ammatillisen koulutuksen reformin myötä läpäisyaste integroitiin uusien valtakunnallisten mittareiden sisään. Läpäisyasteen seuraaminen ei vaikuta rahoitukseen eikä yksilön osaamisen hankkimiseen. Rahoituksen kannalta oleellista on vaikuttavuus eli opiskelijoiden sijoittuminen työelämään tai jatko-opintoihin.⁴⁸

2.2.2 Läpäisyasteen parantamista kehitettiin monin keinoin

Stadin AO:n koko henkilöstölle tehdyn kyselyn mukaan ohjauksella tunnistettiin olevan myönteisiä vaikutuksia opintojen läpäisyyn (taulukko 3). Kyselyn mukaan ohjauksella pystytään tehostamaan opintojen läpäisyä. Kyselyssä vastaajista suurin osa oli väittämän kanssa joko jokseenkin samaa mieltä tai täysin samaa mieltä keskiarvon ollessa 4,0.

Henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma on ohjauksen väline

Stadin AO:ssa opiskelijalle laaditaan opintojen alussa henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma eli HOKS. HOKS:in lähtökohtana on osaamisperusteisuus. HOKS:ssa määritellään, millaista osaamista opiskelija tarvitsee sekä miten puuttuvaa osaamista hankitaan eri oppimisympäristöissä. Kehittämissuunnitelman laadinta edellyttää vahvaa opiskelijan aikaisemman osaamisen tunnistamista ja tunnustamista. Kehittämissuunnitelmaa päivitetään jatkuvasti tarpeen mukaan ja se vaatii useamman ohjauskeskustelun. HOKS:iin sisältyy myös opiskelijan urasuunnittelun ohjaus. Urasuunnitelman ohjaus aloitetaan heti opintojen alussa. Kehittämissuunnitelmaa laadittaessa keskustelussa ovat mukana opiskelija, omaopettaja ja tarvittaessa työelämän edustaja, silloin kun kyseessä on koulutussopimusjakso (KOS) tai oppisopimus. Stadin AO:ssa vastuuopettajaa kutsutaan omaopettajaksi. Kehittämissuunnitelman päivittämisessä on mukana lisäksi huoltaja silloin, kun opiskelija on alaikäinen.⁴⁹

Stadin AO:n koko henkilöstölle lähetetyssä kyselyssä selvitettiin ohjausta HOKS:n laadinnan ja päivityksen yhteydessä. Taulukossa 7 esitetään vastausten keskiarvot.

⁴⁸ Stadin AO:n johtava rehtori ja apulaisrehtori 23.3.2022.

⁴⁹ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Taulukko 7 Stadin AO:n henkilöstön vastaukset väittämiin asteikolla 1=täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä.⁵⁰

Väittämä	Keskiarvo	N
Jokaiselle opiskelijalle on laadittu HOKS (henkilökohtainen osaamisen kehittämisen suunnitelma)	4,6	200
Jokaisella opiskelijalla on ns. omaopettaja / vastuupettaja, joka seuraa opintoja ja jolta saa ohjausta ja palautetta systemaattisesti	4,1	200
HOKS on hyödyllinen opiskelijan opintojen etenemisen näkökulmasta	3,9	200
HOKS:ia on päivitetty riittävän usein	3,6	200
Jokainen opiskelija on saanut riittävästi ohjausta HOKS:n laadinnan yhteydessä	3,6	200
Opiskelijoiden opintojen etenemistä seurataan riittävästi	3,4	199
HOKS:n laadintaan on riittävästi aikaa	2,8	200
Alaikäisen opiskelijan HOKS:n laadintaan on aina osallistunut vanhempi tai huoltaja	2,7	198

HOKS:in laadintaan ja päivitykseen sekä muista ohjaukseen liittyvistä väittämistä suurin osa ylitti keskiarvon, mutta kaksi väittämää jäi alle keskiarvon (taulukko 7). Jos väittämä jäi alle keskiarvon tai muutoin oli tarpeen, sitä referoitiin tarkemmin.

Kyselyn vastausten perusteella parhaiten toteutui väittämä, että jokaiselle opiskelijalle on laadittu HOKS (4,6). Täysin samaa mieltä väittämän kanssa oli 71 prosenttia vastaajista ja jokseenkin samaa mieltä 18 prosenttia. Täysin eri mieltä väittämän kanssa oli yksi prosentti ja jokseenkin eri mieltä oli kaksi prosenttia vastaajista. Loput kahdeksan prosenttia vastaajista eivät olleet samaa eikä eri mieltä tai ei osanneet sanoa. HOKS kuitenkin pitäisi laatia jokaiselle opiskelijalle, mutta kyselyn perusteella näin ei aina ole. Väittämä, että jokaisella opiskelijalla on omaopettaja tai vastuupettaja, joka seuraa opintoja ja jolta saa ohjausta ja palautetta systemaattisesti sai kyselyssä hyvän keskiarvon, mutta vastauksen perusteella väittämän kanssa ei täysin oltu samaa mieltä (4,1). Täysin samaa mieltä väittämän kanssa oli 41 prosenttia vastaajista ja jokseenkin samaa mieltä 30 prosenttia. Täysin eri mieltä väittämän kanssa oli kaksi prosenttia ja jokseenkin eri mieltä kahdeksan prosenttia vastaajista. Loput 19 prosenttia vastaajista eivät olleet samaa eikä eri mieltä tai eivät osanneet sanoa.

Heikoiten toteutui väittämä, että alaikäisen opiskelijan HOKS:n laadintaan on aina osallistunut vanhempi tai huoltaja (2,7). Väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli 11 prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä oli kuusi prosenttia vastaajista. Täysin eri mieltä väittämän kanssa oli 16 prosenttia ja jokseenkin eri mieltä oli myös 16 prosenttia vastaajista. 51 prosenttia vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa. Lähes yhtä heikon arvosanan kuin edellinen sai väittämä, että HOKS:in laadintaan on riittävästi aikaa (2,8). Väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli kymmenen prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä oli 18 prosenttia vastaajista. Täysin eri mieltä oli 15 prosenttia ja jokseenkin eri mieltä oli 23 prosenttia vastaajista. 34 prosenttia ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa.

⁵⁰ Arviointia varten tehty kysely Stadin AO:n henkilöstölle helmikuussa 2022.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Kyselyn avovastausten mukaan HOKS:n merkitystä tulee korostaa oppilaitostasoisesti. HOKS koetaan tärkeäksi työkaluksi opiskelijan ohjauksessa, mutta sen laadinta ja päivitys vie valtavasti aikaa. HOKS:ia pitäisi vastaajien mielestä päivittää aina tarvittaessa. Vastauksissa nostettiin esille, että osa omaopettajista ei aina paneudu tarpeeksi oppilaan ohjaamiseen. Toisaalta korostettiin sitä, että omaopettajille ei ole varattu riittävästi aikaa ohjaukseen. Opiskelijan yksilöllinen ohjaus koettiin tärkeänä, jotta hänen ammattitaitonsa kehittyy tehokkaasti. Tärkeänä pidettiin myös sitä, että HOKS:in laadinnan ja päivityksen yhteydessä aidosti keskustellaan opiskelijan tilanteesta ja tavoitteista. Käytännössä HOKS-keskustelut ja muut ohjauskeskustelut joudutaan pitämään saman aikaisesti opetuksen kanssa, jolloin muut opiskelijat joutuvat työskentelemään itsenäisesti. Tämä tarkoittaa usein sitä, että opettajan resurssit kuluvat yksilön ohjaukseen eikä ryhmän opettamiseen.⁵¹

Kyselyn avovastausten mukaan alaikäisten huoltajiin ei aina saada yhteyttä. Alaikäisiä poissaolevia opiskelijoita saattaa olla paljon ja heidän tavoittelunsa on usein hyvin aikaa vievää. Poissaolevien opiskelijoiden tavoitteluun käytetty aika on pois paikalla olevien oppilaiden ohjauksesta. Vastauksissa nousi esille ohjauksen oikea-aikaisuuden kehittäminen. Opiskelijan tukitoimet pitäisi jalkauttaa heti opintojen alkaessa eikä vasta ongelmien ilmetessä. Vastauksissa nostettiin esille ohjauksen pirstaleisuus. Kun koko oppilaitoksen henkilökunta ohjaa, tarkoittaa se lukuisia eri ohjaajia. Kun ohjaajia on paljon, se sirpaloittaa toimintaa ja voi tehdä ohjaamisesta tehotonta. Ohjauksen hajauttaminen saattaa johtaa päällekkäiseen työhön. Monta eri toimijaa ei aina paranna ohjausta. Eri ohjaajien erilaiset näkemykset voivat sekoittaa ja hidastaa asioiden etenemistä ja näyttäytyä opiskelijalle sekavuutena. Opettajan on mahdollista pysyä jokaisen opiskelijan asioista ajan tasalla, kun asioita hoidetaan monella eri taholla.⁵²

JohtoBoostereissa ja verkostoissa kehitettiin ohjausta

JohtoBooster-startti järjestettiin Finlandia-talolla keväällä 2019. Stadin AO:ssa JohtoBoosteriin kuuluivat johtava rehtori, apulaisrehtorit, koulutuspäälliköt ja johtava taloussuunnittelija. Aktiivisesti JohtoBoosteriin kuului 39 henkilöä.⁵³ JohtoBooster koordinoi pedagogisen johtamisen kehittämistä.⁵⁴ JohtoBoostereissa käsiteltiin myös valmentavaa johtamista.⁵⁵

Stadin AO oli osa Johda hyvin -verkostoa. Stadin AO koordinoi valtakunnallisia JohtoBoostereita. Verkosto koostui kuudesta alueellisesta verkostohankkeesta. Hankkeet saivat toimintaansa rahoitusta Opetushallitukselta. Hankkeissa kehitettiin osamisperusteisuuden, asiakkuuksien ja kumppanuuksien johtamista.⁵⁶ Johda hyvin -verkostohankkeeseen kuului 55 koulutuksen järjestäjää. Verkoston järjestämissä tapahtumissa tavoitettiin yli 160 koulutuksen järjestäjää. Stadin AO järjesti tapahtumia ja johtamiswebinaareja yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Yhteistyötä tehtiin muun

⁵¹ Stadin AO:n opetus- ja ohjaustyötä tekeville suunnatun kyselyn tekstimuotoiset vastaukset.

⁵² Stadin AO:n opetus- ja ohjaustyötä tekeville suunnatun kyselyn tekstimuotoiset vastaukset.

⁵³ Stadin ammatti- ja aikuisopiston lehtorin antamat kirjalliset vastaukset 8.2.2022.

⁵⁴ <https://www.hel.fi/uutiset/fi/helsinki-stt-tiedotteet/johda-hyvin--verkoston-toiminta-kaynnistyi-stt-60577833-69855619> luettu 14.12.2021.

⁵⁵ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

⁵⁶ <https://www.hel.fi/uutiset/fi/helsinki-stt-tiedotteet/johda-hyvin--verkoston-toiminta-kaynnistyi-stt-60577833-69855619> luettu 14.12.2021.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

muassa Opetushallituksen, opetus- ja kulttuuriministeriön, Skills Finland Oy:n, ammattiosaamisen kehittämissyhtymän (AMKE) ja Suomen Opiskelija-Allianssi OSKU ry:n kanssa. Webinaareissa ja tapahtumissa käsiteltiin ammatillisen koulutuksen johtamista, tulevaisuusjohtamista, tiedolla johtamista, osaamisen johtamista sekä verkostojohtamista.⁵⁷ Verkostohankkeessa kehitettiin välillisesti opiskelijoiden ohjausta. Hankkeessa kehitettiin myös pedagogista johtamista ja osaamisen ennakointia, jotka edistävät opiskelijoiden jatkuvan oppimisen ohjausta. Monialaisessa verkostojohtamisessa tavoiteltiin johtamisinnovaatioiden jakamista, kehittämistä ja käyttöönottoa. Keskustelua käytiin erilaisista aiheista liittyen esimerkiksi oivaltavaan oppimiseen, osaamisperusteisuuden johtamiseen, ja ammatillisen koulutuksen opetuksen ja ohjauksen ainutlaatuisiin hyötyihin opiskelijoille. JohtoBoosterit tarjosivat yhteisen valtakunnallisen areenan johtamisdialogille, jonka seurauksena syntyi ymmärrys opiskelijan ohjauksen kokonaisvaltaisesta merkityksestä.⁵⁸

Stadin AO:n henkilöstö osallistui aktiivisesti Johda hyvin -verkostohankkeen tapahtumiin. Pedagogista kehittämistä toteutettiin järjestämällä valtakunnallista mentorointia yhteistyössä oppilaitosten, yrittäjien ja opiskelijoiden kanssa. Esiemiesten mentoointia toteutettiin hyödyntäen yritysjohtajien osaamista monialaisissa pienryhmissä. Kehittämistä toteutettiin yhteistyössä henkilöstön, opiskelijoiden ja yritysten kanssa ennakointi- ja tulevaisuustyöpajoissa sekä järjestämällä tulevaisuusaamukahvitilaisuuksia. Johtamisen kehittymisen tukena käytettiin tulevaisuustyökalua. Tulevaisuustyökalun avulla opettajat ja opiskelijat pohtivat tulevaisuutta eri näkökulmista. Työkalun avulla oli mahdollista tutkia trendejä, ilmiöitä, signaaleja ja villejä kortteja. Koronapandemia oli aiheena pohdittaessa tulevaisuutta. Maailma pandemian jälkeen -aineistoja on tarkoitus hyödyntää opetuksessa ja johtamisessa.⁵⁹

PedaBooster-valmennusta tarjottiin koko henkilöstölle

Stadin AO:ssa PedaBooster-valmennukset ja -koulutukset käynnistyivät keväällä 2018. PedaBooster on Stadin AO:n oma nimike koko henkilöstön valmennuksille. PedaBooster-valmennuksia on järjestetty säännöllisesti syksyllä sekä keväällä. Valmennuksessa kehitettiin oppilaitoksen toimintakulttuuria. Valmennuksen tavoitteena oli käynnistää organisaatiomuutosprosessi ja viedä sitä yhdessä eteenpäin. Tavoitteena oli organisaation laaja-alainen uudistaminen vastaamaan ammatillisen koulutuksen reformin tavoitteita. Valmennuksessa tuettiin sellaista kehittämistä, jossa uudistettiin toiminnanohjausta ja toimintaprosesseja, kuten johtamisjärjestelmiä, oppimisympäristöjä, ja pedagogisia toimintamalleja. Lisäksi valmennuksessa kehitettiin tiedolla johtamista ja ohjausta koulutuksen tuloksellisuuden, vaikuttavuuden ja laadun parantamiseksi. Kehittämisen kohteena oli myös yksilöllisten opintopolkujen toteuttamista tukevien digitaalisten oppimisympäristöjen arkeen vieminen.⁶⁰ Valmennuksissa myös jalkautettiin kuvion 1 mukaista Tuen portaatt-ohjausmallia.⁶¹

Oppimisyhteisöt ja tiimitoimintamalli varmistivat opintojen etenemistä

⁵⁷ Stadin ammatti- ja aikuisopiston lehtorin antamat kirjalliset vastaukset 8.2.2022.

⁵⁸ Stadin ammatti- ja aikuisopiston lehtorin antamat kirjalliset vastaukset 8.2.2022.

⁵⁹ Stadin ammatti- ja aikuisopiston lehtorin antamat kirjalliset vastaukset 8.2.2022.

⁶⁰ Arviointiraportti Stadin ammatti- ja aikuisopiston kehittämisestä.

⁶¹ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Stadin ammatti- ja aikuisopiston pedagogista toimintamallia toteutettiin oppimisyhteisöjen tuella. Kaikilla kampuksilla on 150–200 opiskelijan oppimisyhteisöjä. Oppimisyhteisöt korostavat yhteisöllistä toimintatapaa. Oppimisyhteisöjä ohjasi 6–8 hengen pedagoginen opettajatiimi. Tiimiin kuului ammatillisia- ja yhteisten opintojen (yto) opettajia, S2-opettajia, erityisopettajia, opinto-ohjaaja ja muita opetuksen tukihenkilöitä. Tiimi vastaa opiskelijoiden ohjaamisesta valmentajamaisella, itseohjautuvuutta tukevalla pedagogisella otteella. Opettajatiimit luovat pedagogisia ratkaisuja, jotka sitouttavat parhaiten opiskelijoita ja samalla parantavat koulutuksen läpäisyä.⁶² Tiimimäisen toiminnan idea on se, että oppilaitos pystyy joustavasti tarjoamaan opiskelijalle HOKS:n mukaista toimintaa.⁶³

Koronapandemia-aikana opiskelijoille pystyttiin järjestämään näyttöjä, vaikka useiden alojen työpaikoille ei voinut mennä. Koronapandemia-aikana tuli voimaan valtakunnallinen lakimuutos, että näyttöjä pystyi järjestämään oppilaitosympäristössä erityisjärjestelyillä. Stadin AO halusi varmistaa opiskelijoiden valmistumisen koronapandemiasta huolimatta ja näyttöjä mahdollistettiin huolellisella valmistelulla oppilaitosympäristössä. Koronapandemia aiheutti joidenkin opiskelijoiden kohdalla sen, että keskusteluissa havaittiin tarve päivittää HOKS:ia ja jatkaa opintoaikaa pidemmälle, että tarvittava osaaminen saavutetaan.⁶⁴

Verkkopedagogiikka mahdollisti yksilöllisiä opintopolkuja

Opiskelijan henkilökohtaisen opintopolun varmistaminen toteutettiin lisäämällä verkkopedagogiikkaa ja tarjoamalla opintoja verkossa.⁶⁵ Verkko-opinnot tuovat joustavuutta etenkin työn ohessa opiskelevien opintojen etenemiseen. eStadissa opiskelijat voivat opiskella verkko-opintoina esimerkiksi yhteisiä tutkinnon osia.⁶⁶ Stadin AO:ssa edistettiin opiskelijan henkilökohtaisen opintopolun toteutumisen mahdollisuuksia tarjoamalla osa opinnoista verkko-opintoina. Verkko-opinnot tarkoittavat opiskelijalle opintojen suorittamista omaan tahtiin ajasta ja paikasta riippumatta. Stadin AO:ssa verkko-opinnot suunniteltiin omaopettajan ja opiskelijan kanssa yhteistyössä ja verkko-opinnot kirjattiin HOKS:iin. Verkko-opintoina oli mahdollista suorittaa ammatillisia opintoja ja tutkinnon yhteisiä osia (yto). Jokaisella Stadin AO:n kampuksella oli verkko-opettajia, jotka ohjasivat oppilaita verkko-opinnoissa.⁶⁷

2.3 Onko strategiakaudella tehty riittävästi toimenpiteitä keskeyttämisten vähentämiseksi?

2.3.1 Keskeyttämisten vähentämiseksi kehitettiin uusia toimenpiteitä

Stadin AO:n opiskeluhoitosuunnitelman mukaan koulutuksen keskeyttämisen ehkäisemiseksi opiskelijoille on suunnattu tukipalveluja, joiden painopiste on heti opintojen alussa. Toimipaikkojen hyvinvointiryhmät yhdessä opetushenkilöstön kanssa

⁶² Arviointiraportti Stadin ammatti- ja aikuisopiston kehittämisestä ”Kaikki oppivat läpi elämän”.

⁶³ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

⁶⁴ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

⁶⁵ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

⁶⁶ Arviointiraportti Stadin ammatti- ja aikuisopiston kehittämisestä ”Kaikki oppivat läpi elämän”.

⁶⁷ <https://stadinao.fi/opiskelijan-omat-sivut/kayttaja-tunnukset-ja-verkko-oppiminen/> luettu 5.10.2021.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

olivat vastuussa opintojen keskeyttämisiä ehkäisevien toimenpiteiden organisoimisesta. Stadin AO:ssa opintojen keskeyttämisiä ehkäistään avointen opintojen avulla. Avoimissa opinnoissa suunnitellaan ja kehitetään joustavia ratkaisuja opintojen jatkumisen turvaamiseksi. Erityisopettajat kartoittavat opiskelijoiden opiskeluvaikeuksia jo varhaisessa vaiheessa heti opintojen alkaessa.⁶⁸

Erityisen tuen ja opinto-ohjauksen opistotaseiset foorumit

Stadin AO:ssa opiskelijalla on mahdollisuus saada erityistä tukea opintoihin. Erityinen tuki oli suunnitelmallista pedagogista tukea, jossa huomioitiin opiskelijan yksilölliset tarpeet, tavoitteet ja valmiudet. Erityisen tuen opiskelijalle voidaan suunnitella myös erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyjä. Tuki toteutetaan moniammatillisesti ja kokonaiskuntoutuksellinen työote huomioiden. Erityisen tuen tarve voi liittyä oppimisvaikeuteen, vammaan, sairauteen tai muuhun syyhyn. Erityinen tuki lisää opiskelun yhdenvertaisuutta ja tasa-arvoisuutta kaikille opiskelijoille ja osaltaan varmistaa tutkinnon perusteiden mukaisen ammattitaidon ja osaamisen saavuttamisen. Erityisen tuen opiskelijoiden opetus ja ohjaus integroidaan muiden opiskelijoiden kanssa, tarvittaessa joustavaa ryhmittelyä hyödyntäen.⁶⁹

Arviointikäynnillä saadun tiedon mukaan Stadin AO:ssa tiimimäinen toiminta- ja organisaatiomalli tukee opiskelijan ohjausta. Toimintamalli on rakennettu matriisimuotoon koko oppilaitostasoisesti. Erityistä tukea ja opinto-ohjausta johdetaan ja kehitetään koko oppilaitoksen tasolla yhtenäisesti ja hyviä käytäntöjä jaetaan eri yksiköiden kesken. Oppilaitostasoinen toimintamalli ja asioiden yhtenäinen käsittely koetaan tärkeänä.⁷⁰

Toimipaikkakohtaiset moniammatilliset hyvinvointiryhmät

Toimipaikkakohtaisissa moniammatillisissa hyvinvointiryhmissä käsitellään ohjauksellisia erityiskysymyksiä⁷¹. Stadin AO:n opiskeluhuoltosuunnitelman mukaan hyvinvointiryhmät ovat monialaisia ja ryhmää johtaa koulutuspäällikkö. Ryhmän vakituisia jäseniä ovat opinto-ohjaaja, erityisopettaja, psykologi, kuraattori, terveydenhoitaja, opetushenkilöstön edustaja sekä opiskelijoiden ja huoltajien edustajat. Ryhmään voi kuulua lisäksi muita jäseniä, esimerkiksi opiskelijatoiminnasta vastaava ohjaava opettaja. Ryhmä voi kutsua ja kuulla asiantuntijoita kokouksissaan. Hyvinvointiryhmä kokoontuu kerran kuukaudessa. Hyvinvointiryhmän tehtäväksi oli määritelty suunnitella, kehittää, toteuttaa ja arvioida toimipaikan opiskeluhuoltoa.⁷²

CheckPoint-tapaamiset varmistavat varhaisen puuttumisen ja tuen

Stadin ammatti- ja aikuisopistossa opintojen etenemistä seurataan moniammatillisissa CheckPoint-tapaamisissa. Säännöllisissä CheckPoint-tapaamisissa tavoitteena on tunnistaa jo varhaisessa vaiheessa ne opiskelijat, joilla on tuen tarvetta. Tapaamisissa sovitaan opiskelijoiden tukitoimenpiteet ja keinot poissaoloihin puuttumiseksi oppilaitoksen toimintamallien mukaisesti. Opiskelijoita, jotka ovat jääneet

⁶⁸ Stadin ammattiopiston opiskeluhuoltosuunnitelma.

⁶⁹ Stadin ammatti- ja aikuisopisto, oppimisen tuen suunnitelma.

⁷⁰ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

⁷¹ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

⁷² Stadin ammattiopiston opiskeluhuoltosuunnitelma.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

pois opinnoista, tavoitellaan monikanavaisesti ja alaikäisten huoltajiin ollaan yhteydessä. Tästä huolimatta kaikkia opiskelijoita ei kuitenkaan tavoiteta.⁷³

Koronapandemian aikana terävöitettiin CheckPoint-tapaamisten käytäntöjä. Erityistä huomiota kiinnitettiin näyttöjen järjestämiseen sekä oppilaisiin, jotka tarvitsivat erityistä tukea. Tuen tarpeen ilmetessä toimitettiin Tuen portaati -ohjausmallin mukaisesti (kuvio 1). Jos opiskelijalla oli poissaoloja, niihin puututtiin ajoissa. Alaikäisen opiskelijan ollessa kyseessä, otettiin yhteyttä huoltajiin. Stadin AO:lla on tarvittaessa kontaktointi mahdollisuus etsivään nuorisotyöhön, jos opiskelijaan ei muutoin saada yhteyttä.⁷⁴

Opintoihin kiinnittymistä parannettiin AI HOKS -työkalun avulla

Stadin AO:ssa opiskelijan tuen tarpeen varhainen havaitseminen on tärkeä asia ja siksi se on kehittämisen kohteena. Opintoihin kiinnittymistä ja kiinnittymisen tukea on tutkittu paljon. Kiinnittymistä opintoihin on pyritty kehittämään hyödyntämällä oppimisanalytiikkaa. Opintoihin kiinnittymistä ja poissaoloihin puuttumista kehitettiin AI HOKS -työkalun avulla. Työkalun avulla tavoitellaan ajankohtaista tietoa opiskelijoiden kiinnittymisestä opintoihin.⁷⁵

AI HOKS -työkalun tarvetta harkittiin kesäkuussa 2019 Stadin AO:n ja tietohallinnon yhteistyössä AI Design Sprint -työpajaviikolla. Yhteistyö johti tekoälyavusteisen AI HOKS -työkalun hankintaan. Työkalun avulla ohjaustyötä tekevien opettajien, opinto-ohjaajien ja muiden työntekijöiden on mahdollista seurata opiskelijoiden opintojen etenemistä ja tunnistaa tukea tarvitsevat opiskelijat mahdollisimman varhaisessa vaiheessa. Varhaisessa vaiheessa tuen tarpeen tunnistaminen on tärkeää oikea-aikaisen tuen kohdentamiseksi. Opiskelijalle työkalu tarjoaa opastusta, informaatiota, kannustusta ja suosituksia, miten edetä opinnoissa. AI HOKS on uudenlainen opiskelijalähtöinen opintojen suunnitteluun tarkoitettu työkalu, joka tukee opiskelijoiden ohjausta. Työkalu tuottaa tietoa myös johdon tarpeisiin. Sen avulla seurataan koko oppimisyhteisön tilaa ja opintojen edistymistä. Työkalu mahdollistaa ohjaukselliset interventiot opiskelijan yksilöllisen tarpeen mukaisesti. Työkalu mahdollistaa ohjaajan mahdollisuuden puuttua varhaisessa vaiheessa ja ennakoiden opiskelijan syrjäytymiseen antaen merkkejä koneoppimisen avulla opiskelijan opiskelu- ja elämänvaiheen muutoksista.⁷⁶

Opintoihin kiinnittymistä parannettiin mobiilikyselyjen avulla

Vuoden 2020 loppupuolella kehitettiin mobiilikysely opiskelijoille. Kyselyllä selvitetään opiskelijoiden opintojen etenemistä ja opintoihin kiinnittymistä. Kehitteillä edelleen on, millainen kyselyn tulisi olla, että se olisi mahdollisimman kattava ja tarkoituksenmukainen. Kysymyspatteristoa kehitetään jatkuvan parantamisen -mallilla. Tavoitteena on pystyä antamaan opiskelijalle oikeanlaista tukea mahdollisimman varhaisessa vaiheessa.⁷⁷

⁷³ Kaupunginvaltuusto 7/21.4.2021.

⁷⁴ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

⁷⁵ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

⁷⁶ Pöntinen, Jarno, 2020.

⁷⁷ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

2.3.2 Tavoite negatiivisesta keskeyttämisestä ei toteutunut

Stadin AO:ssa ammatillisen koulutuksen ikäjakauma oli 16–60-vuotta eli hyvin laaja. Ammatillisen koulutuksen laaja ikäjakauma tulee huomioida vertailtaessa opiskelijoiden keskeyttämisistä esimerkiksi lukio-opiskelijoiden keskeyttämiin. Stadin AO:ssa eniten negatiivisia keskeyttämisistä oli ikäluokassa 18–20-vuotiaat.⁷⁸ Alle 18-vuotiaiden ikäluokassa keskeyttämisistä on erittäin vähän.⁷⁹

Stadin AO:ssa negatiivinen keskeyttäminen tarkoittaa, että opiskelijan eron syy oli muu syy, esimerkiksi opiskelijan henkilökohtainen tilanne. Toinen negatiivinen keskeyttämisen syy on, kun opiskelija katsotaan eronneeksi.⁸⁰ Negatiivinen keskeyttäminen voi liittyä esimerkiksi sairastumiseen.⁸¹ Alla olevassa taulukossa 8 on kuvattu Stadin AO:n opiskelijoiden negatiivisten keskeyttämisten kehitys ajalla 2017–2021.

Taulukko 8 Negatiiviset keskeyttämiset 2017–2021 (sitova tavoite 2017–2021)

Vuosi	Tavoite (%)	Toteuma (%)	Lukumäärä
2017	10,3	11,1	991
2018	10,3	11,1	986
2019	9,2	8,4	748
2020	7,4	12,7	1 142
2021	7,4	11,6	1 034

Vuosina 2017–2021 sitova tavoite on saavutettu vain vuonna 2019, jolloin negatiivisia keskeyttämisistä oli vain 8,4 prosenttia. Vuonna 2020 tavoitteena oli, että negatiivinen keskeyttäminen vähenee yhden prosenttiyksikön vuoteen 2019 verrattuna. Vuonna 2020 keskeyttämisten toteuma oli 12,7 prosenttia, joten tavoite ei toteutunut. Määrällisesti keskeyttäneiden tavoitemäärä oli korkeintaan 666 opiskelijaa, mutta toteuma oli 1 142 opiskelijaa.⁸² Vuonna 2021 tavoitteena oli, että negatiivinen keskeyttäminen on enintään 7,4 prosenttia perustutkinto- ja ammatilliseen koulutukseen valmistavan koulutuksen eli Valma -koulutuksen opiskelijoista. Vuoden 2021 tavoitetasoa ei saavutettu, negatiivinen keskeyttäminen oli 11,6 prosenttia. Negatiivisesti keskeyttäneiden määrä kuitenkin väheni edelliseen vuoteen 2020 verrattuna. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan mukaan etenkin yli 30-vuotiaiden opiskelijoiden negatiivinen keskeyttäminen oli korkealla tasolla. Nuorilla aikuisilla opintojen keskeyttämiseen saattaa vaikuttaa esimerkiksi taloudellisen tilanteen heikkeneminen, itsenäistymiseen liittyvät haasteet ja kiinnittyminen opintoihin.⁸³

Stadin AO tarjosi oppilaille tukitoimia opintojen keskeyttämisten estämiseksi. Tukitoimista huolimatta koronapandemialla oli vaikutusta opiskelijoiden oppilaitoksesta

⁷⁸ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

⁷⁹ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

⁸⁰ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

⁸¹ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

⁸² Kaupunginvaltuusto 7/21.4.2021.

⁸³ Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sitovien tavoitteiden toteumat vuonna 2021, 27.1.2022.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

eroamiseen. Siirtyminen etäopetukseen tapahtui nopealla aikataululla ja tämä haastoi ammatillisten opintojen sisältöjen toteuttamisen ja opettajien digipedagogiset valmiudet. Opiskelijat saivat viiveellä etäopetuksen työvälineet käyttöönsä. Opiskelijoiden motivaatio opiskella laski työllisyysilanteen heikkenemisen ja työssäoppimispaikkojen peruuntumisen johdosta.⁸⁴

Motivaation puute usein syynä opintojen keskeyttämisessä

Stadin AO:n koko henkilöstölle lähetetyssä kyselyssä selvitettiin syitä opintojen keskeyttämiseen. Taulukossa 9 esitetään vastaajien mielestä merkittävimmät syyt. Kyselyssä oli mahdollista valita kolme merkittävintä syytä opintojen keskeyttämiseen.

Taulukko 9 Stadin AO:n henkilöstön väittämiin asteikolla 1=täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä.⁸⁵

Väittämä	Prosentti, %
Opiskelijan motivaatio	67,0
Väärä alavalinta	66,0
Kielivaikkeudet	32,0
Terveydelliset syyt	28,9
Oppimisvaikeudet	26,9
Perhesyyt (henkilökohtaiset syyt)	18,8
Heikko rahatilanne	10,2
Puutteellinen ohjaus	8,6
Muu, mikä?	8,1
Opetusmenetelmät	5,6
Opintoihin liittyvä työmäärä	4,6
Korona	1,0
Koulukiusaaminen tai syrjintä tai rasismi	0,5
N	197

Kyselyn vastausten perusteella merkittävimmät syyt opintojen keskeyttämiseen olivat opiskelijan motivaatio, väärä alavalinta, kielivaikkeudet, terveydelliset syyt ja oppimisvaikeudet. Vastaajien oli mahdollista kertoa muu syy kuin luettelossa oleva opintojen keskeyttämiseen. Noin kahdeksan prosenttia kertoi muun syyn opintojen keskeyttämiseen. Muina syinä mainittiin muun muassa riittämättömät oppimisen valmiudet, opiskelijan pitkästyminen, jos opiskelu on hänelle liian helppoa, työssä oppimisen haasteet, liian isot ryhmät, vanhempainvapaa, arjenhallintataitojen puute, elämänhallinnan ongelmat, päihteet, jaksamisen haasteet, tietyissä tutkinnoissa opetuksen ja ohjauksen puute, joidenkin opettajien välinpitämättömyys, tukihenkilöstön riittämätön osaaminen ja henkilöstön perehdytyksen puute.⁸⁶

⁸⁴ Kaupunginvaltuusto 7/21.4.2021.

⁸⁵ Arviointia varten tehty kysely Stadin AO:n henkilöstölle helmikuussa 2022.

⁸⁶ Stadin AO:n opetus- ja ohjaustyötä tekeville suunnatun kyselyn tekstimuotoiset vastaukset.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

2.4 Onko työpaikoilla tapahtuvaa ohjausta kehitetty riittävästi

Stadin AO tuottaa työelämälle osaajia, joten työelämässä oppiminen on iso osa opintoja. Tästä syystä työelämässä oppimisen ohjauksellista tukea on kehitetty vahvasti. Ohjausta annetaan sekä opiskelijalle että työnantajalle. Lisäksi työpaikkaohjaajille tarjotaan jatkuvasti koulutusta⁸⁷. Ohjaukseen ja tukeen on haettu ja saatu ulkopuolista lisärahoitusta opetus- ja kulttuuriministeriöltä. Lisärahoituksella on palkattu muun muassa työvalmentajia. Työvalmentajien tehtävänä on opiskelijoiden työelämävalmiuksien parantaminen. Työvalmentajilla on ohjauksellinen rooli tehtävässään. Työvalmentajat eivät opeta eivätkä ole mukana substanssiasioissa.⁸⁸ Työvalmentajien työtä kuvataan muistion kohdassa 2.4.2.

2.4.1 Strategiarahoituksella kehitettiin laajasti ohjausta ja opetusta

Opetus- ja kulttuuriministeriö on myöntänyt strategiarahoitusta ammatillisen koulutuksen järjestäjille hakemusten perusteella. Rahoituksen tavoitteena on tukea ja ohjata ammatillisen koulutuksen järjestäjiä kehittämään ja uudistamaan koulutusta tavoitteiden mukaisesti.⁸⁹

Strategiarahoituksen toteutuminen raportoidaan opetus- ja kulttuuriministeriöön jälkikäteen. Vuosien 2018–2019 raportointi on jo tehty. Vuoden 2020 strategiarahoitus raportoidaan maaliskuun 2022 loppuun mennessä ja vuoden 2021 rahoitus maaliskuussa 2023.⁹⁰ Opetus- ja kulttuuriministeriöltä saatu rahoitus ohjauksen ja opetuksen kehittämiseen on ollut suuruudeltaan merkittävä viime vuosien aikana.

Strategiarahoitus 2018

Stadin ammatti- ja aikuisopisto haki opetus- ja kulttuuriministeriöltä erityisavustusta toimintakulttuurin laaja-alaiseen uudistamiseen ja maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen kehittämiseen. Kyseessä oli strategiarahoitus koulutuksen järjestäjälle ammatillisen koulutuksen reformin toimeenpanoon. Valtionavustuksesta annetun selvityksen mukaan myönnetty summa oli 2 675 000 euroa (taulukko 10). Käyttöaika rahoitukselle oli 1.6.2018–31.12.2020. Stadin ammattiopiston organisaation toimintakulttuurin laaja-alaiseen uudistamiseen rahoitus oli yhteensä 1 900 000 euroa. Toimintakulttuurin laaja-alaista uudistamista toteutettiin perustamalla asiantuntijuuteen, itseohjautuvuuteen ja tiimityöskentelyyn perustuva kampusorganisaatio sekä oppimisyhteisöjen ja opiskelijoiden yksilöllisiin opintopolkuihin perustuva pedagoginen toimintamalli. Toimintamalli otettiin käyttöön 1.8.2018. Johdon ja esimiesten taitoja vahvistettiin säännöllisillä JohtoBooster-tapaamisilla. Henkilöstöä valmennettiin yhteiskehittämisen työpajoissa PedaBooster-ohjelman avulla. Tavoitteena oli vahvistaa asiakaslähtöisiä toimintatapoja, rakentaa yhteisiä toimintamalleja ja jakaa hyviä käytänteitä. Henkilöstö oli mukana suunnittelemassa PedaBoostereiden ohjelmaa.⁹¹

⁸⁷ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

⁸⁸ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

⁸⁹ <https://okm.fi/strategiarahoitus> luettu 4.3.2022.

⁹⁰ Stadin ammatti- ja aikuisopiston lehtorin antamat kirjalliset vastaukset 10.2.2022.

⁹¹ Stadin AO:n selvitys 25.3.2021 Opetus- ja kulttuuriministeriölle, selvitys valtionavustuksesta OKM/57/521/2018.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Uudesta organisaatorakenteesta ja pedagogisesta toimintamallista ovat hyötynneet etenkin opiskelijat. Uudistusten myötä kaikille opiskelijoille on mahdollistunut joustava opintojen aloittaminen ja yhteisöllinen opiskelu kampuksilla ja oppimisyhteisössä. Ministeriölle annetun selvityksen mukaan opiskelijalle on aina ohjausta ja tukea tarjolla. Tavoitteeksi on asetettu, että jokainen opiskelija osallistuu HOKS:insa laadintaan ja hän voi edetä joustavasti omalla oppimispolullaan sekä siirtyä sujuvasti oppimisympäristöstä toiseen tai koulutuksesta toiseen. Opiskelijalle on mahdollistettu jatkuva valmistuminen yksilöllisillä aikatauluilla.⁹² Samalla päätöksellä opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi urheilijoiden ammatillisen koulutuksen kehittämiseen 25 000 euroa. Tavoitteena oli kehittää muun muassa urheilijoiden opiskelun ja valmistumisen tukiprosesseja.⁹³

Strategiarahoitus maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen kehittämiseen oli yhteensä 750 000 euroa. Maahanmuuttajien ammatillisen koulutuksen kehittämisessä toteutettiin muun muassa valtakunnallinen koulutuksenjärjestäjien verkosto. Verkostossa olivat mukana Omnia Espoosta, Vantaan ammattiopisto Varia, Perho Liiketalousopisto Helsingistä, Turun kristillinen opisto ja Stadin osaamiskeskus. Verkosto on tavannut säännöllisesti kaksi kertaa lukuvuodessa. Stadin AO:ssa kehitettiin hankkeen aikana erilaisia opiskeluvalmiuksia tukevia opintojen toimintamalleja. Erityisenä kehittämisen kohteena oli opiskelijoiden suomen arkikielen ja ammatillisen kielitaidon kohentaminen ja opiskelu- ja digitaitojen tukeminen. Lisäksi yrityskoordinaattorit kehittivät yritysten verkostoa. Koordinaattorit toimivat laajasti osaamiskeskuksessa kontaktoiden yrityksiä ja luoden työpaikkoja osaamiskeskuksen asiakkaille. Oppisopimustyöpaikoilla lisättiin opiskelijoiden ohjausta työelämävalmentajan tuella. Työelämävalmentajat yhdessä työpaikkaohjaajan kanssa ohjasivat opiskelijaa työelämäympäristössä.⁹⁴

Strategiarahoitus 2019

Stadin AO haki strategiarahoitusta 2019 ammatillisen koulutuksen ydinprosesseihin liittyvän osaamisen varmistamiseen. Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitus HOKS-prosessin ja koulutus- ja oppisopimuksen palveluprosessin osaamisen kehittämiseen oli 824 000 euroa. Lisäksi opetus- ja kulttuuriministeriön rahoitus ammattitaitokilpailujen SAKUstars2020 järjestämiseen oli 220 000 euroa. Vuoden 2019 strategiarahoitus oli yhteensä 1 044 000 euroa. Päätöksen mukainen käyttöaika oli 1.1.2019–31.12.2020. Strategiarahoituksen käyttöaika jatkettiin myöhemmin 30.6.2021 asti. Ammatillisen koulutuksen ydinprosesseihin liittyvän osaamisen varmistaminen -hankkeessa otettiin käyttöön muun muassa Parasta-hankkeiden tuottamia työvälineitä ja materiaaleja. Hankkeessa muun muassa kartoitettiin opetus- ja ohjaushenkilöstön HOKS-prosessin osaamista elo-syyskuussa 2019 sekä koulutussopimus- ja oppisopimusosaamista touko-syyskuussa 2019. Strategiarahoituksella suunniteltiin ja valmisteltiin perinteinen SAKUstars2020 -kulttuurikilpailu. Kulttuurikilpailu toteutettiin 8.–10.9.2020.⁹⁵

⁹² Stadin AO:n selvitys 25.3.2021 Opetus- ja kulttuuriministeriölle, selvitys valtionavustuksesta OKM/57/521/2018.

⁹³ Stadin AO:n selvitys 25.3.2021 Opetus- ja kulttuuriministeriölle, selvitys valtionavustuksesta OKM/57/521/2018.

⁹⁴ Stadin AO:n selvitys 25.3.2021 Opetus- ja kulttuuriministeriölle, selvitys valtionavustuksesta OKM/57/521/2018.

⁹⁵ Stadin AO:n selvitys 24.8.2021 Opetus- ja kulttuuriministeriölle, päätös OKM/89/521/2019.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Strategiarahoitus 2020

Opetus- ja kulttuuriministeriö päätöksen mukaan strategiarahoitus 2020 jakautui kahteen osaan, opetuksen ja ohjauksen laadun parantamiseen 700 000 euroa ja tieto-osaamisen parantamiseen 300 000 euroa. Strategiarahoitus oli yhteensä 1 000 000 euroa. Rahoitusta myönnettiin kehittämistoimenpiteisiin, joilla vahvistettiin ja tuettiin niiden opiskelijoiden perustaitojen kehittymistä, joilla oli vaikeuksia suoriutua opinnoistaan. Tavoitteena oli parantaa opiskelijoiden eri oppimisympäristöjä sekä lisätä ohjausta ja tukea ottaen huomioon kunkin opiskelijan tarpeet ja erilaiset tavat oppia. Päätöksen mukaan tukea ja ohjausta tarjotaan opiskelijalle siten, että keskeyttäminen vähenee ja oppimistulokset paranevat. Tieto-osaamisen strategiarahoituksella parannettiin toimintatapojen ja työkalujen hyödyntämistä toiminnanohjauksen ja päätöksenteon tukena. Rahoituksella edistettiin koulutuksen läpäisyä ja vaikuttavuutta kehittämällä koulutuksen järjestäjän tieto-osaamista ja muuttamalla toimintakulttuuria tietolähtöiseksi⁹⁶. Strategiarahoituksella toteutettujen hankkeiden hyviä käytänteitä oli tavoitteena siirtää kaikkien ammatillisen koulutuksen järjestäjien käyttöön.⁹⁷

Strategiarahoitus 2021

Vuoden 2021 strategiarahoitusta myönnettiin kolmeen eri tarkoitukseen. Rahoitusta myönnettiin opetuksen ja ohjauksen laadun parantamiseen 150 000 euroa, oppimisympäristöjen kehittämiseen 260 000 euroa ja tieto-osaamisen parantamiseen 448 500 euroa. Strategiarahoitus on yhteensä 858 500 euroa. Myönnetyn strategiarahoituksen tavoitteena on muun muassa opetuksen ja ohjauksen laadun parantaminen sekä niiden opiskelijoiden tukeminen, joilla on vaikeuksia suoriutua opinnoista. Strategiarahoituksella tavoitellaan oppimistulosten paremmista ja keskeyttämisten vähenemistä. Oppimisympäristöjen kehittämiseen tarkoitettulla strategiarahoituksella on tarkoitus parantaa fyysisiä oppimisympäristöjä ja tilaratkaisuja ottaen huomioon yksilöllisten opintopolkujen toteuttaminen. Tavoitteena on myös vahvistaa opetus- ja ohjaushenkilöstön osaamista. Tieto-osaamisen parantamiseen tähtäävä strategiarahoitus on tarkoitettu koulutuksen järjestäjän toimintatapojen ja työkalujen kehittämiseen ja hyödyntämiseen. Toteutettavat oppi- ja muut materiaalit on saatettava avoimesti kaikkien muidenkin koulutuksen järjestäjien hyödynnettäväksi.⁹⁸

Strategiarahoituksesta vastaavan lehtorin mukaan strategiarahoitusta käytettiin palkkoihin, palvelujen ostoihin sekä materiaalihankintoihin. Strategiarahoituksella toteutettuun kehittämistyöhön osallistui laajasti koko henkilökunta. Palvelujen ostot olivat lähinnä koulutuksia ja muita henkilöstötilaisuuksia. Materiaalikustannukset aiheutuivat muun muassa perehdytyksessä käytetyistä oppaista. Strategiarahoituksessa ei ole eritelty ohjauksen kustannuksia erikseen. Kaikki eri vuosina tehty kehittäminen liittyy opiskelijoiden yksilöllisten opintopolkujen toteuttamiseen ja opiskelijoiden saamaan ohjaukseen. Strategiarahoituksella tehty kehittämistyö on ollut laaja-alaista ja monipuolista.⁹⁹ Strategiarahoituksesta vastaavan lehtorin mukaan saadulla rahoituksella ehkäistiin opiskelijoiden opintojen keskeyttämisiä. Kehittämistoiminnassa tavoitteena oli, että opiskelijat etenevät

⁹⁶ Stadin ammatti- ja aikuisopiston lehtorin antamat kirjalliset vastaukset 10.2.2022.

⁹⁷ Opetus- ja kulttuuriministeriö, päätös OKM/68/521/2018, 25.6.2020.

⁹⁸ Opetus- ja kulttuuriministeriö, päätös OKM/23/521/2021, 22.6.2021.

⁹⁹ Stadin ammatti- ja aikuisopiston lehtorin antamat kirjalliset vastaukset 10.2.2022.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman mukaisesti ja valmistuvat joustavasti yksilöllisesti aikataulun mukaan. Strategiarahoituksella kehitettiin sekä HOKS-prosessia että henkilöstön HOKS-osaamista.¹⁰⁰

Taulukko 10 Opetus- ja kulttuuriministeriön strategiarahoitus.

Strategiarahoitus 2018–2021	Rahoitus, euroa
Strategiarahoitus 2018	2 675 000
Strategiarahoitus 2019	1 044 000
Strategiarahoitus 2020	1 000 000
Strategiarahoitus 2021	858 500
Strategiarahoitus yhteensä	5 577 500

Muu rahoitus

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Parasta palvelua -hankkeelle erityisavustusta vuonna 2017.¹⁰¹ Erityisavustusta myönnettiin oppisopimuskoulutuksen ja koulutussopimuksen toimintaprosessin kehittämiseen. Erityisavustus myönnettiin ajalle 1.11.2017–31.12.2019. Etelän alueverkostolle myönnetty avustus oli summaltaan 1 051 233 euroa. Helsinki koordinoi alueverkostoa ja toimi osatoteuttajana verkostossa. Helsingin osuus rahoituksesta oli 131 415,25 euroa¹⁰². Päätöksen mukaan avustuksella edistettiin 1.1.2018 voimaan tulleen ammatillisen koulutuksen uuden lainsäädännön toimeenpanoa. Erityisesti avustuksella tuli parantaa työpaikalla järjestettävän koulutuksen suunnittelua. Toimintaprosessin kehittämisessä tuli luoda opiskelijan ja työelämän kannalta selkeät ja tehokkaat toimintatavat. Tarkoituksena oli yhdenmukaistaa prosessia siten, että kaikilla koulutuksen järjestäjillä toiminta oli yhdenmukaista. Asiakkaan tarpeisiin vastaaminen oli keskeisin lähtökohta.¹⁰³

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi vuonna 2020 lisärahoitusta opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin 80 000 000 euroa. Perusrahoituksen harkinnanvaraisesta korotuksesta Helsingin osuus oli 6 345 657 euroa (taulukko 11).¹⁰⁴ Lisärahoitus tuli kohdistaa erityisesti toimiin, joilla tuetaan niitä opiskelijoita, jotka tarvitsevat enemmän tukea opinnoissaan. Päätöksen mukaan lisärahoitus tulee kohdentaa toimenpiteisiin, joilla lisätään opiskelijoiden saaman opetuksen ja ohjauksen määrää ja laatua.¹⁰⁵

Opetushallitus päätti 17.6.2020 valtionavustuksesta ammatillisen koulutuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmalle. Ohjelman tavoitteena on henkilökohtaistamisen kehittäminen ja koulutuksen laadun varmistaminen. Avustusta myönnettiin kuudelle verkostohankkeelle. Valtionavustus myönnettiin Yhdessä parasta! -hankkeelle. Valtionavustus maksettiin elokuussa 2020. Avustuksen käyttöaikaa on jatkettu 30.6.2022 saakka. Valtionavustusprosentti on 90 ja kokonaisnettomenot 454 234

¹⁰⁰ Stadin ammatti- ja aikuisopiston lehtorin antamat kirjalliset vastaukset 10.2.2022.

¹⁰¹ OKM/101/522/2017.

¹⁰² Stadin ammatti- ja aikuisopiston lehtorin antamat kirjalliset vastaukset 18.2.2022.

¹⁰³ OKM/101/522/2017.

¹⁰⁴ Opetus- ja kulttuuriministeriö päätös 9.2.2020 VN/6060/2020.

¹⁰⁵ Opetus- ja kulttuuriministeriö päätös 9.2.2020 VN/6060/2020.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

euroa. Avustusta myönnettiin Varian koordinoimalle Etelä2-alueelliselle verkostolle 408 810 euroa.¹⁰⁶ Helsingin osuus tästä on 48 860 euroa¹⁰⁷.

Taulukko 11 Opetus- ja kulttuuriministeriön ja Opetushallituksen rahoitus.

Muu rahoitus	Rahoitus, euroa
Parasta palvelua -hanke	131 415
Lisärahoitus opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen sekä opetuksen ja ohjauksen tukitoimiin vuoden 2020 lisäsuoritepäätöksellä	6 345 657
Yhdessä parasta! -hanke	48 860
Muu rahoitus yhteensä	6 525 932

2.4.2 Työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja ohjausta kehitettiin monin toimenpitein

Stadin AO on ollut alusta asti mukana valtakunnallisessa ohjaan.fi-sivuston toteutuksessa ja ylläpidossa. Hanke on osa valtakunnallista työelämässä oppimisen ohjauksellista kehittämistä. Tavoitteena on ollut kerätä tietoa yhteen hyödyntäen sitä työpaikkaohjauksen kehittämisessä.¹⁰⁸

Työvalmentajat rekrytoitiin vuoden 2021 alusta alkaen

Lakimuutoksen yhteydessä vahvistettiin työelämässä toteutettavaa oppimista ja ohjauksellista tukea sekä työnantajille että opiskelijoille.¹⁰⁹ Työvalmentajien rooliin Stadin ammattiopistossa kuuluu opiskelijoiden ohjaaminen ja työelämävalmiuksien tukeminen.¹¹⁰ Stadin AO palkkasi ensimmäiset työvalmentajat helmikuussa 2021. Työvalmentajat sijoittuivat kampusten oppimisyhteisöihin kaikkiin ammatillisiin perustutkintoihin. He toimivat koulutuspäällikön alaisuudessa.¹¹¹ Työvalmentajia on tällä hetkellä noin 45. Työvalmentajat ja heidän työpanoksensa on todettu erittäin tarpeelliseksi opiskelijoiden ohjauksessa.¹¹²

Opiskelijat etenevät opinnoissaan oman henkilökohtaisen osaamisen kehittämisen suunnitelman mukaisesti. HOKS:iin kirjataan opiskelijan tarvitsema yksilöllinen tuki ja ohjaus. Työvalmentajat antavat opiskelijalle ohjausta HOKS:ssa sovitun mukaisesti. Työvalmentajat valmentavat opiskelijaa työelämäjaksolle. Opiskelijat hakeutuvat työvalmentajan ohjaukseen useimmiten omaopettajan lähettämänä. Omaopettaja vastaa opiskelijan tukitoimien suunnittelusta ja opintojen kokonaisuudesta. Oma-

¹⁰⁶ Opetushallitus 17.6.2020, 5/900/2020.

¹⁰⁷ Stadin ammatti- ja aikuisopiston lehtorin antamat kirjalliset vastaukset 18.2.2022.

¹⁰⁸ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

¹⁰⁹ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

¹¹⁰ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

¹¹¹ Haastattelu Stadin ammattiopistossa 21.12.2021.

¹¹² Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

opettajan vastuutehtävät on tarkemmin kuvattu liitteessä 3. Työvalmentajat ovat mukana Stadin AO:n säännöllisissä CheckPoint-tapaamisissa. Moniammatillisissa CheckPoint-tapaamisissa ovat läsnä omaopettaja, erityisopettaja, opinto-ohjaaja, työvalmentaja ja koulutuspäällikkö. Ryhmä yhdessä harkitsee opiskelijan tuen ja ohjauksen tarpeita. Ryhmässä päätetään, tarvitseeko opiskelija kuraattorin, erityisopettajan, työvalmentajan vai opinto-ohjaajan palveluita. Opiskelija voi saada myös omaaloitteisesti työvalmentajan ohjausta opiskeluunsa menemällä Pop-up- tai muille työpajoille. Pop-up-työpajoilla työvalmentajat ovat tavoitettavissa nopealla aikataululla.¹¹³

Työvalmentaja toimii eri oppimisympäristöissä ohjaten tuen tarpeessa olevia opiskelijoita ura- ja opintotavoitteiden saavuttamisessa. Opiskelija voi saada työvalmentajan ohjausta ja tukea opintojen eri vaiheissa eli työvalmentajan ohjausta voi tarvittaessa saada heti opintojen alussa tai myöhemmin työelämäjakson aikana. Työvalmentajan tuki voi olla lyhytkestoista tai pidempiaikaista. Opiskelija voi saada kerta-luonteisesti ohjausta esimerkiksi cv:n kirjoittamiseen tai tarvittaessa ohjaus voi kestää koko opintojen ajan. Vuoden 2021 aikana yhdellä työvalmentajalla oli noin 10–20 valmennettavaa kerrallaan. Työvalmentajat tekevät sekä yksilö- että ryhmävalmennusta. Valmennuksessa opiskelijaa tuetaan hänen opinnoissaan, työelämätaitojen kehittämisessä, opintoihin sijoittumisessa sekä sopivan työpaikan löytämisessä.¹¹⁴

Koronapandemia vaikeutti työelämäjaksojen toteuttamista

Pääkaupunkiseudulla siirryttiin laajasti etätööhön vuoden 2021 aikana, mikä vaikeutti opiskelijoiden pääsyä työelämäjaksoille. Työssäoppimapaikkoja oli tarjolla opiskelijoille rajoitetusti. Koronaturvallisuuden maksimointi vähensi työelämän ja oppilaitoksen välistä yhteistyötä. Opintoja edistettiin muilla kuin työelämässä tapahtuvalla tavalla. Näyttöjen suorittaminen mahdollistettiin oppilaitoksen oppimisympäristöissä opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla.¹¹⁵

Työelämäseminaarit ja työelämäpalkinnot nostivat esille onnistumisia

Stadin AO on järjestänyt vuosittain työelämäseminaareja, joissa on jaettu onnistumisia ja laadukkaita käytäntöjä työssäoppimisen ja ohjaamisen toteutuksessa osallistujien kesken. Seminaarit mahdollistivat keskustelun ajankohtaisista oppimisen teemoista. Seminaarit oli kohdistettu työelämäkumppaneille sekä Stadin AO:n opiskelijoille ja työntekijöille. Toukokuussa 2021 järjestettiin työelämäwebinaari aiheena Oppiminen sillaksi menestykseen. Webinaarissa oli 114 osallistujaa. Lisäksi tallennetta oli katsottu jälkikäteen yli 300 kertaa. Joulukuussa 2021 järjestettiin toinen työelämäseminaari aiheena Uteliaasti kohti uutta osaamista. Tilaisuudessa jaettiin myös työelämäpalkinnot.¹¹⁶

Stadin AO:ssa kehitettiin kaksi vuotta sitten työelämäpalkintojen jakamisen perinne. Palkinnoilla haluttiin osoittaa kiitosta henkilöille ja työpaikoille, jotka olivat toimineet innostavasti ja jotka olivat luoneet esimerkillisesti oppimisen ja oppilaitosyhteistyön

¹¹³ Haastattelu Stadin ammattiopistossa 21.12.2021.¹¹⁴ Haastattelu Stadin ammattiopistossa 21.12.2021.¹¹⁵ Haastattelu Stadin ammattiopistossa 21.12.2021.¹¹⁶ Stadin ammatti- ja aikuisopiston erityisasiantuntijan antamat kirjalliset vastaukset 14.12.2021.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

mahdollisuuksia. Palkinnoilla viestittiin, mitä laadukas ja toimiva työelämässä ohjaaminen ja oppiminen on.¹¹⁷

Asiakkuustiimit mahdollistavat työpaikoilla tapahtuvaa oppimista

Opiskelijoiden työelämässä tapahtuva oppiminen ja ohjaus on ollut Stadin ammattiopistossa kehittämisen kärjessä. Kehittämiskärjillä viitataan kaupunkistrategian tavoitteisiin. Kehittämistä oli tehty yhteistyössä yritys- ja työelämäkumppaneiden kanssa. Opiskelijoille tämä tarkoittaa monipuolisia mahdollisuuksia oppia aidoissa työympäristöissä ja -tilanteissa. Joustavuutta opintoihin oli lisätty tarjoamalla mahdollisuus yhdistellä koulutusopimusta ja oppisopimusta keskenään. Ennen koronapandemia-aikaa kesällä 2019 opiskelijoiden oppisopimuksia oli kaksikymmentä enemmän kuin kesällä 2018.¹¹⁸

Työpaikoilla tapahtuvan oppimisen ja ohjauksen kehittämistä toteutetaan vastavuoroisessa kumppanuudessa työelämän kanssa. Stadin ammattiopistossa asiakkuusvastaavat koordinoivat kampuksien työelämäyhteistyötä.¹¹⁹ Asiakkuudet-tiimeissä asiakkuusvastaavat valmistelevat koko oppilaitoksen tasolla kumppanuussopimuksia työelämän kanssa. Asiakkuusvastaavat mahdollistavat opiskelijoiden osaamisen hankkimista ja näyttämistä työelämässä, jotta HOKS toteutuisi.¹²⁰

Stadin työtutka -verkosto kehitti ohjausta

Stadin ammattiopistossa kehitettiin työelämässä oppimisen ohjausta yhdessä työelämän kanssa. Kehittämistä varten perustettiin yhteistyöfoorumi Stadin työtutka ja alakohtaiset työelämäverkostot. Alakohtaisia verkostoja olivat sosiaali- ja terveysala, talotekniikka ja monialainen verkosto. Työelämäverkostoissa ja -yhteistyössä tavoiteltiin vastavuoroista kumppanuutta. Kehittämistä toteutettiin yhteistyöfoorumissa, joka kokosi yhteen oppilaitoksen henkilöstöä ja työelämän edustajia. Tavoitteena oli tunnistaa kehittämistarpeita ja sujuvoittaa yhteistyötä yhteisillä kehittämistoimilla. Oppilaitostasoisesta yritys- ja asiakassuhteiden hallintaan käynnistettiin asiakkuudenhallinnan järjestelmäpilotti.¹²¹ Foorumeihin kutsuttiin organisaatioita ja halukkaat työelämän edustajat saivat tulla mukaan kehittämiseen.¹²²

Meet and Greet -konseptin tavoitteena on kumppanuus

Meet and Greet -konsepti kehitettiin vuonna 2019 Stadin AO:ssa tukemaan työelämäyhteistyötä. Kesällä 2018 nimettiin kampuskohtaiset, kokoaikaiset asiakkuusvastaavat.¹²³ Ammatillisen koulutuksen lain 4 § mukaan tutkinnoissa, koulutuksissa ja niiden järjestämisessä tulee ottaa huomioon työ- ja elinkeinoelämän tarpeet. Edellä mainitun lain 124 §:n mukaan koulutuksen järjestäjillä on yhteistyövelvoite alueen työ- ja elinkeinoelämän kanssa.

¹¹⁷ Stadin ammatti- ja aikuisopiston erityisasiantuntijan antamat kirjalliset vastaukset 14.12.2021.

¹¹⁸ Arviointiraportti Stadin ammatti- ja aikuisopiston kehittämisestä "Kaikki oppivat läpi elämän".

¹¹⁹ Arviointiraportti Stadin ammatti- ja aikuisopiston kehittämisestä "Kaikki oppivat läpi elämän".

¹²⁰ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

¹²¹ Arviointiraportti Stadin ammatti- ja aikuisopiston kehittämisestä "Kaikki oppivat läpi elämän".

¹²² Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

¹²³ Stadin ammatti- ja aikuisopiston erityisasiantuntijan antamat kirjalliset vastaukset 14.12.2021.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Stadin AO:n asiakkuusvastaavat koordinoivat ja järjestävät työelämän edustajien sekä opiskelijoiden ja henkilökunnan kanssa Meet and Greet -kohtaamisia¹²⁴. Asiakkuusvastaavien koordinoimat kumppanuussopimukset mahdollistavat vuosisuunnittelun, uudenlaisia pedagogisia kokeiluja sekä työpaikkaohjaajakoulutuksen räätälöinnin. Meet and Greet -kohtaamisia järjestetään oppilaitoksen luokahuoneissa, rekrytointitapahtumissa tai työpaikoilla joko virtuaalisesti tai kasvokkain. Vuonna 2020–2021 tapahtumat järjestettiin koronapandemiasta johtuen pääosin virtuaalisesti. Meet and Greet -toimintaa järjestetään kaikissa Stadin AO:n toimipaikoissa. Toiminta vauhditti työelämässä oppimisen toteutumista. Meet and Greet -tapahtumien määrä kasvoi vuodesta 2020 vuoteen 2021. Vuonna 2020 tilaisuuksia oli 25, yrityksiä 253 ja opiskelijoita 1 400, kun vuonna 2021 tilaisuuksia oli 60 ja noin 2 500 osallistujaa. Opiskelijat, jotka osallistuivat tapahtumaan, saivat ennakkotehtävän, josta sai opintosuorituksen.¹²⁵ Meet and Greet -konseptin kaikkien osapuolien yhteinen tavoite oli, että opiskelijoista kasvaa juuri sellaisia tulevaisuuden työntekijöitä, joita työpaikoilla tarvitaan. Stadin AO:ssa oli syksyllä 2021 neljä asiakkuusvastaavaa ja yksi asiakkuudet-tiimin koordinoiva tiimimestari.¹²⁶

Käytännössä työelämän, opiskelijan ja oppilaitoksen välisen yhteistyön tavoitteena on vastavuoroinen kumppanuus, josta kaikille osapuolille on hyötyä. Koronapandemian aikana vuosina 2020–2021 työelämässä oppiminen jatkui, mutta opiskelijoille oli normaalia vähemmän paikkoja tarjolla. Yritykset olivat kiinnostuneita kehittämään ja kokeilemaan erilaisia työpaikalla tapahtuvia oppimista ja ohjausta kehittäviä malleja. Yritykset myös ehdottivat uusia työelämäpedagogiikan toteutusideoita. Sosiaali- ja terveystoimialalla kehitettiin ja kokeiltiin uudenlaisia oppimisympäristöjä yhdessä Mehiläinen Oy:n ja Koskelan, Kontulan, Kustaankartanon sekä Kinaporin Seniorikeskusten kanssa. Uusia avauksia ja kokeiluja tehtiin myös hius- ja kauneudenhoitoalan yritysten ja tekstiili- ja vaatetusalan yritysten kanssa. Cervi Talotekniikka Oy:n kanssa rakennettiin Cervi-polku, jossa tavoitteena oli työllistyä oppisopimuksen jälkeen Cerville. Cervi-polku käytännössä tarkoitti, että IV-asentajan tai hormisaneeraajan polusta siirryttiin joustavasti koulutussopimuksesta oppisopimukseen.¹²⁷

Speedway to Work -mallin avulla keskeytyneet opinnot loppuun

Stadin AO:ssa hiusalalla Speedway to Work -malli käynnistyi keväällä 2021. Malli kehitettiin sosiaali- ja terveystoimialalla lähihoitajakoulutuksessa. Sosiaali- ja terveystoimialalla mallin mukaisessa toiminnassa on noin 70 opiskelijaa. Speedway-mallin käyttöä ollaan laajentamassa muihinkin koulutuksiin hiusalan tutkinnon ja lähihoitajatutkinnon lisäksi. Muillakin aloilla samantyyppistä toimintaa voi olla eri nimikkeellä. Haku Speedway-malliin tapahtuu Stadin AO:n verkkosivuilla.¹²⁸

Malli on kehitetty opiskelijoille, joilla aikaisemmat opinnot ovat jääneet kesken. Opiskelijalle tarjotaan mahdollisuus tulla viimeistelemään opintoja joustavasti, jos he ovat olleet pitkään työelämässä ja heillä on jo opintoja tehtynä mutta heiltä puuttuu tutkinto. Mallissa opettajat kontaktoivat hakijoita nopeasti puhelimitse. Opiskelijoita

¹²⁴ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

¹²⁵ Stadin ammatti- ja aikuisopiston erityisasiantuntijan antamat kirjalliset vastaukset 14.12.2021.

¹²⁶ <https://stadinao.fi/tyoelamayhteisty/tunnista-henkilostosi-osaaminen-5/meet-greet-toiminta/> luettu 27.9.2021.

¹²⁷ Stadin ammatti- ja aikuisopiston erityisasiantuntijan antamat kirjalliset vastaukset 14.12.2021.

¹²⁸ Haastattelu Stadin ammattiopistossa 17.2.2022.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

haastatellaan ja sovitaan HOKS-keskustelu-aika. Hiusalalle Speedway-malliin on tullut aika paljon hakijoita, mutta ensikontaktoinnin jälkeen osa on ohjattu jatkuvan haun kautta suorittamaan opintoja varsinaisina opiskelijoina oppilaitoksessa. Osalle hakijoista on suositeltu oppisopimuspaikkaa. Oppisopimuspaikka on sopivampi silloin, jos opiskelija tarvitsee lisää lähiopetusta.¹²⁹

Speedway-malliin opiskelijat ohjautuvat paitsi Stadin AO:n verkkosivujen kautta niin myös jatkuvan haun kautta, jos hakuvaiheessa esimerkiksi opinto-ohjaaja huomaa, että opiskelijalla on jo paljon aikaisempaa osaamista. Keväällä 2022 tarkoituksena on lähestyä opiskelijoita, joilta tutkinnon suorittaminen on jäänyt kesken. Heitä on tarkoitus houkutella suorittamaan tutkinto Speedway-mallin avulla. Hiusalan ammattilehdissä on jo markkinoitu Speedway-mallia, mikä lisäsi opiskelijoiden kiinnostusta mallia kohtaan.¹³⁰

Periaatteessa Speedway-mallin mukaiseen toimintaan voi tulla, vaikka opiskelijalla ei ole työpaikkaa. Stadin AO:n Savonkadun ja Meritalon toimipisteissä on niin sanottu harjoitusyritys oppilaitoksen sisällä. Opiskelija voi aloittaa harjoitusyrityksessä, mutta opiskelijalle pyritään löytämään varsinainen työpaikka opiskelujen aikana. Etenkin jos opiskelijalla on jo paljon työkokemusta tai opintoja, niin hänelle pyritään aina tarjoamaan Speedway-mallin mukainen mahdollisuus suorittaa tutkinto, vaikka hänellä ei olisikaan työpaikkaa. Speedway-malli on suunnattu tietyille kohderyhmälle, koska opiskelijoilta vaaditaan tiettyjä taitoja. Hakuvaiheessa opiskelijalta vaaditaan itsenäisiä opiskelu- ja verkko-opiskeluvalmiuksia sekä suomen kielen taitoa, että tutkinnon suorittaminen on käytännössä mahdollista. Aikavälillä kevät 2021 loppuvuosi 2021 hiusalalle hakijoita Speedway-malliin oli noin 20. Hakijoista suurin osa on ollut sellaisia, että heillä ei ole kielitaitoa, aikaisempaa osaamista tai kokemusta eikä työpaikkaa. Heidät on ohjattu hakemaan oppilaitosmuotoiseen koulutukseen. Kaikille opiskelijoille pyritään löytämään heidän oma tapansa oppia ja saada tutkinto.¹³¹

Haastateltavien mukaan kokemukset Speedway-mallista ovat olleet hyviä. Mallissa pääsääntöisesti opiskelijalla pitää jo olla työpaikka, jossa arvioinnit tapahtuvat. Kokeusten mukaan opiskelijat tulevat innolla opiskelemaan tutkintoa, koska aiemmin hankittua osaamista voidaan tehokkaasti tunnistaa ja tunnustaa osaksi tutkintoa. Opiskelija voi täydentää opintojaan, jos häneltä puuttuu esimerkiksi uuden tutkinnon perusteiden mukaisesti osa opinnoista. Opiskelijoiden ei tarvitse opiskella täyttä aikaa vaan he suorittavat vain puuttuvan osan tutkinnosta. Ammattitutkinnon tutkintotilaisuus eli näyttö tapahtuu usein portfolioilla. Näyttöön voi myös kuulua, että opettaja käy työpaikalla arvioimassa opiskelijan suorittamia tiettyjä töitä. Jos todetaan, että opiskelijalla ei ole tarvittavaa taitoa mennä suoraan näyttöön, niin silloin suoritetaan lisää opintoja. Mallissa pääsääntöisesti ei ole tarkoitus suunnitella opiskelijalle lähiopetustunteja oppilaitoksessa, vaan tarvittava opetus järjestetään joustavasti verkko-opintoina, joita voi suorittaa työn ohessa.¹³²

Stadin AO:ssa on rakennettu verkkoalustaa, että opiskelijoiden olisi helpompi päivittää osaamistaan tai opiskella työelämässä. Verkkoalusta toimii opiskelijoiden tukena ja tietolähteenä. Haastateltavien mukaan Speedway-mallin oppimisalustan rakenta-

¹²⁹ Haastattelu Stadin ammattiopistossa 17.2.2022.

¹³⁰ Haastattelu Stadin ammattiopistossa 17.2.2022.

¹³¹ Haastattelu Stadin ammattiopistossa 17.2.2022.

¹³² Haastattelu Stadin ammattiopistossa 17.2.2022.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

miseen liittyvät asiat kaipaavat vielä kehittämistä. Myös Wilma-oppilashallintojärjestelmän kirjaukset ovat osin kehittämisen alla. Ensimmäiset tapaamiset opiskelijoiden kanssa ovat usein silloin, kun opiskelija ei ole vielä kirjoilla oppilaitoksessa. Näissä tapauksissa pitää pohtia miten Wilma-kirjaamiset sovitusta asioista ja kontakteista saadaan kirjattua.¹³³

Hiusalalla kehitettävää on yhteisten tutkinnon osien työelämään soveltamisessa. Haastateltavien mukaan yhteisten tutkinnon osien opettajat pitäisi saada kehittämiseen mukaan. Kehittämisen kohteena tulisi olla tietoisuuden lisääminen työelämässä. Haastateltavien mukaan työpaikoilla on hyvä olla tietoa opintojen nopeasta suorittamisesta, esimerkiksi Speedway to Work -mallista. Nykyisin tutkinnon suorittaminen ei tarkoita, että välttämättä pitäisi opiskella 2–3 vuotta. Jos opiskelijalla on aikaisempaa osaamista, tutkinnon voi suorittaa nopeammin.¹³⁴

Speedway-mallia on tarkoitus levittää Meritalon toimipisteeseen ja mahdollisesti kauneushoitoalan tutkintoihin. Haastateltavien mukaan yleisesti ottaen Stadin AO:ssa on huomioitu hyvin tuetut- ja erityisoppilaat, mutta pitäisi huomioida myös oppilaat, joilla jo on aikaisempi tutkinto ja muuta osaamista. Myös heille pitäisi rakentaa omia väyliä opiskeluun ja tutkinnon suorittamiseen.¹³⁵

Speedway-opiskelijoille järjestetään maaliskuussa 2022 räätälöity työpajapäivä, johon kaikki halukkaat saavat tulla. Työpajassa tarjotaan tietoa, vahvistetaan teoriaosaamista ja opetetaan puuttuvia asioita. Tilaisuutta markkinoidaan myös oppisopimusopiskelijoille, koska hekin opiskelevat työpaikoilla. Speedway-mallissa hiusalalla opettajat ovat hyvin verkostoituneita työpaikkojen kanssa. Opiskelijoiden ei tarvitse aina tulla oppilaitokseen, vaan opettajat menevät työpaikoille opiskelijoiden luokse.¹³⁶

Speedway-mallia on alettu kehittää koronapandemian aikana. Vertailukohtaa ennen koronapandemia-aikaa ei ole. Koronapandemia on vaikuttanut opiskelijamääriin siten, että opiskelijahakijoita koulutukseen on ollut vähemmän. Työpaikoilla asiakasvirrat vähenivät koronapandemian aikana ja se hankaloitti toimintaa.¹³⁷

Työelämäpedagoginen oppimisen malli, opettaja työpaikalla ohjaamassa

Stadin AO:n sosiaali- ja terveystieteiden opettajat yhdessä Helsingin kaupungin kanssa ovat kehittäneet työelämässä oppimisen toimintamallin, jota toteutetaan Kustaankartan seniorikeskuksessa. Malli tarjoaa opiskelijalle mahdollisuuden kehittyä nopeasti ja käytännönläheisesti lähihoitajaksi. Kustaankartan seniorikeskus toimii oppimisympäristönä kymmenille opiskelijoille. Opiskelijat olivat kolme päivää viikossa Kustaankartanossa ja kaksi päivää oppilaitoksessa. Työpaikalla oli koko ajan opettaja tai opettajia ohjaamassa opiskelijoiden oppimista ja tarpeen mukaan vetämässä pienryhmäopetusta. Maanantaisin oppilaat ja opettajat olivat oppilaitoksessa ja oppilaille kerrottiin viikon opetusteema ja annettiin tehtäviä työpaikalle. Tiistaista torstaihin oppilaat olivat työpaikalla Kustaankartanossa soveltamassa oppimaansa. Perjan-

¹³³ Haastattelu Stadin ammattiopistossa 17.2.2022.

¹³⁴ Haastattelu Stadin ammattiopistossa 17.2.2022.

¹³⁵ Haastattelu Stadin ammattiopistossa 17.2.2022.

¹³⁶ Haastattelu Stadin ammattiopistossa 17.2.2022.

¹³⁷ Haastattelu Stadin ammattiopistossa 17.2.2022.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

taisin oli toinen oppilaitospäivä, jolloin kokoonnuttiin yhteen ja käytiin läpi viikon aikana opittua. Viikon opetusteemat vaihtelivat viikoittain. Jos viikon opetusteemana olivat esimerkiksi silmäsairaudet, opiskelijat saivat aiheesta perustietoa maanantaina oppilaitoksessa. Seuraavina työssäoppimispäivinä he tutustuivat esimerkiksi kaihniin hoitoon työpaikalla. Viikon päätteeksi reflektointiin viikon tapahtumia, joita työelämässä oppimisen tehtävissä oli syntynyt. Työelämäpedagogista mallia on toteutettu Kustaankartanon seniorikeskuksen lisäksi Kinaporin ja Kontulan seniorikeskuksissa.¹³⁸

2.4.3 Oppilaitoksen ja työpaikkojen välistä yhteistä kehittämistä tulee lisätä

Stadin AO:n koko henkilöstölle lähetetyssä kyselyssä selvitettiin työpaikoilla tapahtuvaa ohjausta. Taulukossa 12 esitetään vastausten keskiarvot.

Taulukko 12 Stadin AO:n henkilöstön vastaukset väittämiin asteikolla 1=täysin eri mieltä, 5=täysin samaa mieltä.¹³⁹

Väittämä	Keskiarvo	N
Opiskelijat ovat saaneet eri oppimisympäristöissä (työssäoppimispaikoilla) sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon ja koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen	3,4	199
Oppilaitoksen ja työpaikkojen välinen yhteistyö on riittävää	3,0	200
Opettajat ovat tarvittaessa yhdessä opiskelijoiden kanssa työpaikalla	2,7	198
Oppilaitoksen ja työpaikkojen välinen yhteinen kehittäminen on riittävää	2,6	199

Työpaikalla tapahtuvaan ohjaukseen liittyvistä väittämistä kaksi ylitti ja kaksi alitti keskiarvon (taulukko 12). Jos väittämä jäi alle keskiarvon tai muutoin oli tarpeen, sitä referoitiin tarkemmin.

Kyselyn vastausten perusteella parhaiten toteutui väittämä, että opiskelijat ovat saaneet eri oppimisympäristöissä (työssäoppimispaikoilla) sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon ja koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen (3,4). Väittämä, että oppilaitoksen ja työpaikkojen välinen yhteistyö on riittävää sai keskimääräisen arvosanan (3,0). Täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa oli 25 prosenttia ja täysin eri mieltä tai jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa oli 23 prosenttia vastaajista. Suuri osa eli 52 prosenttia vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa. Heikoiten toteutui väittämä, että oppilaitoksen ja työpaikkojen välinen yhteinen kehittäminen on riittävää (2,6). Väittämän kanssa täysin samaa mieltä oli neljä prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä 10 prosenttia vastaajista. Täysin eri mieltä väittämän kanssa oli 11 prosenttia ja jokseenkin eri mieltä 25 prosenttia vastaajista. Loput 50 prosenttia vastaajista eivät olleet samaa eikä eri mieltä tai eivät osanneet sanoa. Väittämä, että opettajat ovat tarvittaessa yhdessä opiskelijoiden kanssa työpaikalla sai lähes yhtä heikon keskiarvon (2,7) kuin edellinen väittämä. Vastaajista täysin samaa mieltä väittämän kanssa oli 10

¹³⁸ <https://stadinao.fi/tyovaltainen-opiskelu-motivoi-opiskelijaa-ja-tyonantajaa/> luettu 27.10.2021.

¹³⁹ Arviointia varten tehty kysely Stadin AO:n henkilöstölle helmikuussa 2022.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

prosenttia ja jokseenkin samaa mieltä 16 prosenttia vastaajista. Täysin eri mieltä oli 17 prosenttia ja jokseenkin eri mieltä oli 22 prosenttia vastaajista. 35 prosenttia vastaajista ei ollut samaa eikä eri mieltä tai ei osannut sanoa.

Kyselyn avovastauksissa tuotiin esille positiivisena asiana työpaikkaohjaajien olemassaolo ja rooli työssäoppimispaikoilla. Vastaavaa työtehtävää toivottiin myös oppilaitoksessa tapahtuvaan opetukseen. Hyvänä asiana pidettiin myös sitä, että työpaikkaohjaajille on tarjolla erilaisia koulutuksia. Huolena tuotiin esille se, että välttämättä koulutuksiin ei ehditä osallistua. Työpaikkaohjaajien ohjausosaamisen taso koettiin vaihtelevana. Vastauksissa nostettiin esille, että tietyillä aloilla koulutusopimuspaikkoja on vaikea löytää. Aina koulutusopimuspaikkoja ja työpaikkaohjaajia ei voi valita, vaikka ohjaus on huonoa, koska muita vaihtoehtoja ei välttämättä ole tarjolla. Vastauksissa tuotiin esille, että työpaikalla tapahtuvaa ohjausta tulee kehittää merkittävästi. Työpaikkaohjaajien perehdytystä pitää lisätä, mutta se ei saa jäädä yksittäisen opettajan vastuulle. Vastauksissa tuotiin esille, että yhä useampi opiskelija tarvitsee runsaasti tukea työelämässä. Ammatillisissa oppilaitoksissa pitäisi hyödyntää ammatillisia erityisopettajia, jotka tuntevat oman alansa erittäin hyvin. Ammatillisten erityisopettajien pitäisi jalkautua työpaikoille opiskelijoiden tueksi. Ammatillisten erityisopettajien työpanosta tarvitaan työsaleissa ammatillisten opettajien työparina ja opiskelijoiden ohjaajana. Vastauksissa tuotiin esille, että työpaikoilla tapahtuva ohjaus on eri aloilla erilaista. Tietyillä aloilla ohjaus on hyvin vähäistä ja opettaja tekee yhteistyötä ja kontaktoi työpaikkojen kanssa aniharvoin. Tästä näkökulmasta ohjaus ei aina ole yhdenmukaista eri aloilla oppilaitoksen sisällä. Vastausten mukaan työssäoppimispaikoilla ei ole aitoa ymmärrystä tutkinnon sisällöstä ja ammattitaitovaatimuksista. Työssäoppimisen prosessiin kaivattiin yhteistyötä ja yhteistä kehittämistä oppilaitoksen ja työpaikkojen välille. Työpaikkojen suhtautumisessa koulutusopimuksen velvoitteisiin tunnistettiin paljon vaihtelua. Kaikilla työpaikoilla opiskelijaa ei nähdä vakavasti otettavana tulevana työntekijänä tai määrätietoisena opiskelijana kyseiselle alalle.¹⁴⁰

2.4.4 Koronapandemia vähensi työpaikoilla tapahtuvaa oppimista

Ammatillisessa koulutuksessa tavoitteena oli työpaikalla tapahtuva oppimisen kasvu. Vuosien 2018–2021 aikana sitova tavoite saavutettiin kahtena vuotena eli vuosina 2018 ja 2019 (taulukko 13). Vuonna 2020 tavoite ei toteutunut, koska oppimispäiviä toteutui 41 763 vähemmän kuin oli tavoitteena. Tavoite jäi 11 prosenttia alle tavoitellun tason.¹⁴¹ Myöskään vuonna 2021 tavoite ei toteutunut. Oppimispäiviä toteutui 33 762 vähemmän kuin oli tavoitteena. Tavoite jäi 10 prosenttia alle tavoitellun tason. Koronapandemia vaikutti merkittävästi työssäoppimispaikkojen saatavuuteen.¹⁴²

Taulukko 13 Työpaikalla tapahtuvan oppimisen päivät (sitova tavoite 2018–2021).

Vuosi	Tavoite	Toteuma pv	Toteuma
2018	Kasvaa 5 % vuoteen 2017 verrattuna eli tavoite on 316 030 päivää	344 384 pv	Tavoite toteutui

¹⁴⁰ Stadin AO:n opetus- ja ohjaustyötä tekeville suunnatun kyselyn tekstimuotoiset vastaukset.

¹⁴¹ Kaupunginvaltuusto 7/21.4.2021.

¹⁴² Kaupunginvaltuusto 7/21.4.2021.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

2019	Kasvaa 18 000 päivällä verrattuna vuoteen 2018 eli tavoite on 362 384 päivää	369 109 pv	Tavoite toteutui
2020	Kasvaa 10 000 päivällä verrattuna vuoteen 2019 eli tavoite on 379 109 päivää	337 346 pv	Tavoite ei toteutunut *
2021	Kasvaa 10 000 päivällä verrattuna vuoteen 2020 eli tavoite on 347 346 päivää	313 584 pv	Tavoite ei toteutunut *
* Koronapandemia on vaikuttanut negatiivisesti työelämässä oppimisen päiviin, kun opiskelijat eivät ole päässeet työelämässä oppimisen jaksoille normaalisti.			

Ennen koronapandemiaa työpaikalla tapahtuvan oppimisen päivien toteutumisessa oltiin menossa oikeaan suuntaan. Pitkittynyt koronapandemia käänsi suunnan ja vaikutti sekä vuoden 2020 että 2021 toteutuneisiin päiviin.¹⁴³

¹⁴³ Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynnillä kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021 saadut tiedot.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

3 JOHTOPÄÄTÖKSET

Arvioinnin pääkysymyksenä oli, ovatko kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimenpiteet opiskelijoiden ohjauksen ja läpäisyasteen parantamiseksi ammatillisessa koulutuksessa olleet riittäviä. Arvioinnin perusteella opiskelijoiden ohjauksen ja läpäisyasteen parantamiseksi tehty toimenpiteet ovat olleet mittavia, mutta siitä huolimatta opiskelijoiden ohjaus ei Stadin AO:n opetus- ja ohjaushenkilöstön mielestä ole riittävää.

Opiskelijoiden ohjaus laajeni vuoden 2018 alusta alkaen, kun laki ammatillisesta koulutuksesta muuttui. Nykyisin noudatetaan ”koko oppilaitos ohjaa” -periaatetta. Arvioinnissa tehdyn kyselyn perusteella opinto-ohjausta ja työpaikkaohjausta ei ole riittävästi tarjolla opiskelijoille. Hyvinvointiin liittyvän ohjauksen riittävyyteen henkilöstö oli jonkin verran tyytyväisempi, mutta sitäkin ei ollut riittävästi tarjolla. Lisäksi kyselyn perusteella opiskelijoiden keskinäistä vertaistukea koettiin olevan riittämättömästi tarjolla. Vertaistuen toimivuuden koettiin heikentyneen, koska nykyisin opiskelijat etenevät opinnoissaan kukin yksilöllisesti eikä ryhmäytymistä tapahdu samalla lailla kuin aikaisemmin. Koronapandemian tunnistettiin vaikuttavan vertaisoppimiseen vähentävästi. Koronapandemia-aikana opiskelijat suorittivat opintojaan usein yksin ja vertaisoppiminen jäi vähäiseksi. Osalla opiskelijoista on tunnistettu olevan vaikeuksia itsenäiseen opiskeluun eikä etäopetus ole silloin paras vaihtoehto opiskella. Pedagogiseen suunnitteluun tarvitaan osaamisen vahvistamista opiskelijoiden tueksi.

Opiskelijoiden yksilöllisten suoritustavoitteiden saavuttamista HOKS:ssa suunnittelun aikataulun mukaisesti ja samalla läpäisyä pyrittiin parantamaan monilla toimenpiteillä. Toimenpiteitä läpäisyasteen parantamiseksi oli tehty riittävästi. Arvioinnin perusteella ohjauksella pystytään tehostamaan opintojen läpäisyä. Opiskelijan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma HOKS on ohjauksen väline, jolla opintojen läpäisyä on mahdollista parantaa. HOKS:ia laadittaessa ja päivitettäessä sovitetaan yhdessä opiskelijan, omaopettajan ja tarvittaessa työelämän edustajan sekä alaikäisen ollessa kyseessä myös huoltajan kanssa opintojen suorittamisesta ja tavoitteista. HOKS on sopimus, johon kaikki osapuolet sitoutuvat. Sitoutuminen parantaa opintojen läpäisyä ja tavoitteiden saavuttamista sovitussa aikataulussa. Kyselyn tulosten perusteella ongelmana koettiin, että HOKS:in laatimiseen ja päivittämiseen ei aina ole riittävästi aikaa. Arvioinnin perusteella alaikäisen opiskelijan huoltaja ei aina ole osallistunut HOKS:in laadintaan, vaikka pitäisi. Huoltajiin ei aina yrityksistä huolimatta saada yhteyttä.

Henkilöstön HOKS-osaamista ja opintojen läpäisyä kehitettiin JohtoBoostereissa ja PedaBoostereissa. JohtoBoostereissa oppilaitoksen johto koordinoi pedagogisen johtamisen kehittämistä. Oppilaitoksen johto oli mukana verkostohankkeissa, joissa kehitettiin ohjausta ja sitä kautta opintojen läpäisyä. PedaBoostereissa valmennettiin koko oppilaitoksen henkilöstöä ohjaukseen. Oppilaitoksen koko henkilöstö sai PedaBoostereissa tietoa toimintakulttuurin muutoksesta ja Tuen portaati -ohjausmallista. Ohjausmalli auttoi koko henkilöstöä toimimaan samalla lailla oppilaiden tukemisessa ja siinä, miten ongelmiin puututaan, jos herää huoli opintojen etenemisestä. Arvioinnin perusteella kyselyyn vastannut henkilöstö tunnisti parannettavaa yhteistyön riittävyydessä ohjausprosessissa, ohjausta koskevien ohjeiden selkeydessä, ohjaukseen liittyvän tiedotuksen riittävyydessä, ohjauksen kokonaisuuden ja periaatteiden määrittelyn riittävyydessä, ohjauksen johtamisen toimivuudessa, ohjauksen

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

kehittämisessä, ohjauksen organisoinnin toimivuudessa, ohjauksen onnistumisen seurannan riittävydessä ja etenkin ohjauksesta saadun palautteen riittävässä hyödyntämisessä ohjauksen kehittämisessä.

Stadin AO:ssa perustettiin oppimisyhteisöt ja tiimitoimintamalli varmistamaan ja mahdollistamaan opiskelijoiden yksilöllinen osaamisen hankkimen ja opintojen läpäisy. Oppimisyhteisöt perustuvat yhteisölliseen toimintatapaan. Yhteisöllinen toimintatapa mahdollistaa opiskelijalle yhteisön ja opettajatiimin tuen sekä lisää opiskelijoiden ja opettajien hyvinvointia. Opettajatiimien pedagogisten ratkaisujen avulla parannettiin opiskelijoiden sitoutumista opintoihin ja opintojen etenemistä.

Stadin AO:ssa ei seurata ammatillisten opintojen läpäisyastetta, vaikka läpäisyasteen paraneminen oli kaupunkistrategian 2017–2021 tavoitteena. Stadin AO:n mukaan ammatillisen koulutuksen reformin, eli vuoden 2018 lakimuutoksen myötä, läpäisyasteen seuranta ei ole ollut enää mielekästä. Reformissa korostettiin henkilökohtaisia osaamistavoitteita, ja tutkinnon suorittamisen ohella tavoitellaan tutkinnon osien suorittamista, joita läpäisyaste ei huomioi. Stadin AO:ssa seurataan opiskelijoiden jatkuvaa valmistumista sekä HOKS:ssa asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Stadin AO:ssa seurataan HOKS:n ensikertaisen hyväksymisen tapahtumista säädettyssä aikataulussa. Läpäisyasteen tilastotiedot ovat kerättävissä opetushallinnon tilastopalvelu Vipusesta. Läpäisyasteen kehittymisen toteaminen vaatii pitkän aikavälin seurantaa. Pitkän aikavälin seurantatietoja ei arvioinnin aikana ollut saatavilla. Vuonna 2018 aloittaneista opiskelijoista opintonsa kahdessa ja puolessa vuodessa läpäisi 37 prosenttia ja vuonna 2019 vastaava luku oli 48 prosenttia, joten läpäisyaste parani edellä mainitulla ajanjaksolla. Koronapandemia vaikutti opintoihin joidenkin opiskelijoiden kohdalla opintoaika pidentävästi.

Stadin AO:ssa keskeyttämisen ehkäisyä pyrittiin parantamaan monin keinoin. Keskeyttämisten vähentämiseksi oli tehty riittävästi toimenpiteitä. Erityisen tuen foorumeissa suunniteltiin pedagogista tukea opiskelijoille, jotka tarvitsivat erityisiä opetus- ja opiskelujärjestelyjä. Erityinen tuki pyrkii varmistamaan tutkinnon perusteiden mukaisen ammattitaidon ja osaamisen saavuttamisen sekä osaltaan ehkäisee keskeyttämisistä. Oppilaitoslaitostasoinen toimintatapa mahdollistaa erityisen tuen ja myös opinto-ohjauksen hyvien käytäntöjen jakamisen eri toimipisteiden välillä, kun tavoitteena on uusien keinojen löytäminen opintojen keskeyttämisin. Ongelmana tunnistettiin opintoihin kiinnittymättömyys ja ammatillisten erityisopettajien tai laaja-alaisten erityisopettajien vähäinen määrä.

Opintojen keskeyttämisten ehkäisyyn vaikutetaan kerran kuukaudessa kokoontuvissa toimipaikkakohtaisissa moniammatillisissa hyvinvointiryhmissä. Hyvinvointiryhmissä käsitellään ohjauksellisia erityiskysymyksiä. Hyvinvointiryhmä kehittää myös opiskeluhuoltoa ja sitä kautta vaikuttaa opintojen edistämiseen. Opintojen keskeyttämisin puututaan jo varhain säännöllisissä ja moniammatillisissa CheckPoint-tapaamisissa. Tapaamisissa pyritään tunnistamaan jo varhaisessa vaiheessa opiskelijat, joilla on tuen tarvetta, esimerkiksi paljon poissaoloja. Erilaisista tukitoimista huolimatta koronapandemia vaikutti opintojen keskeyttämisin. Etäopetukseen siirtyminen tapahtui nopealla aikataululla, mutta opiskelijat saivat hitaalla aikataululla etäopetuksen työvälineet käyttöönsä. Koronapandemia vaikutti opiskelijoiden motivaatioon, kun työssäoppimispaikkoja ei ollut riittävästi saatavilla. Koronapandemia-aikana tehostettiin CheckPoint-tapaamisia ja korostettiin Tuen portaat -ohjausmallin toimintatapa. Stadin AO:ssa parannettiin opintoihin kiinnittymistä AIHOKS-työkalun avulla.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Työkalu on kehitetty varhaisen tuen havaitsemiseen. Työkalu auttaa opintojen suunnittelussa ja ohjauksessa. Työkalu tuottaa tietoa myös opiskelijalle ja johdolle. Työkalun avulla seurataan opintojen edistymistä ja koko oppimisyhteisön tilaa.

Stadin AO:ssa vuonna 2021 tavoitteena oli, että negatiivinen keskeyttäminen on korkeintaan 7,4 prosenttia. Tavoitetta ei saavutettu, koska negatiivinen keskeyttäminen oli 11,6 prosenttia. Vuonna 2021 negatiivinen keskeyttäminen väheni 1,1 prosenttiyksikköä verrattuna edelliseen vuoteen 2020. Arvioinnin aikana tehdyn kyselyn perusteella yleisimmät syyt opintojen keskeyttämiselle ovat opiskelijan motivaatio, väärä alavalinta, kielivaikeuden ja terveydelliset syyt.

Työpaikoilla tapahtuvaa ohjausta kehitettiin laajasti, mutta arvioinnin perusteella kyselyyn vastanneiden henkilöiden mukaan oppilaitoksen ja työpaikkojen välinen yhteinen kehittäminen ei ollut riittävää. Stadin AO:n opetus- ja ohjaushenkilöstö tunnisti parannettavaa myös opettajien jalkautumisessa yhdessä opiskelijan kanssa työpaikalle.

Työpaikalla tapahtuvaa ohjausta kehitettiin strategiarahoituksen avulla. Stadin AO haki ja sai opetuksen ja ohjauksen kehittämiseen ulkopuolista strategiarahoitusta vuosina 2018–2021. Strategiarahoitus oli yhteensä 5 577 500 euroa. Lisäksi saatiin muuta ulkopuolista rahoitusta 6 525 932 euroa. Ohjaukseen suunnattua rahoitusta ei voi erotella opetukseen suunnattua rahoituksesta. Opetuksen ja ohjauksen parantamiseen saatu ulkopuolinen rahoitus oli merkittävä.

Stadin AO oli mukana kehittämässä valtakunnallista ohjaan.fi-sivustoa alusta alkaen. Kehittämisen lisäksi hankkeessa kerättiin ja jaettiin tietoa hyvistä käytännöistä eri toimijoiden kesken valtakunnallisesti.

Työpaikoilla tapahtuvan oppimisen ja ohjauksen parantamiseksi Stadin AO perusti uuden työvalmentajan tehtävän tukemaan opiskelijoiden työelämävalmiuksia. Työvalmentajia on noin 45 ja he toimivat kaikilla kampuksilla. Arvioinnin perusteella työvalmentajat on koettu erittäin tarpeellisena ammattiryhmänä ja opiskelijoiden opintojen edistäjinä. Työelämässä tapahtuvan oppimisen ja ohjauksen parantamiseksi perustettiin asiakkuustiimit. Asiakkuustiimi koordinoi kampuksien työelämäyhteistyötä. Asiakkuusvastaavat valmistelevat kumppanuussopimukset työelämän kanssa. Näin he mahdollistavat opiskelijoille työpaikoilla tapahtuvaa oppimista, näyttöjen toteuttamista ja opintojen etenemistä.

Työelämässä tapahtuvaa oppimista ja ohjausta kehitettiin yhdessä työelämän kanssa Stadin työtutka -verkostossa. Verkostossa oli mukana oppilaitoksen henkilökuntaa ja työelämän edustajia. Verkostossa tunnistettiin kehittämistarpeita ja käynnistettiin asiakkuudenhallinnan järjestelmäpilotti. Stadin AO:ssa työelämässä tapahtuvaa oppimista ja ohjausta kehitettiin Meet and Greet -konseptin avulla. Toiminnassa ovat mukana työelämän edustajat, opiskelijat ja oppilaitoksen henkilökuntaa. Toiminnassa kehitettiin muun muassa uudenlaisia pedagogisia kokeiluja ja työpaikkaohjaajakoulutusta. Toiminnan volyymi on kasvanut viime vuosien aikana. Lisäksi kehitettiin Speedway to Work -malli, joka auttaa suorittamaan keskeytyneet opinnot loppuun. Malli on tietylle kohderyhmälle tehokas tapa suorittaa opinnot nopealla aikataululla, jos opiskelijalla on sopivaa työkokemusta ja opintoja jo tehtynä. Koronapandemia vaikutti Speedway-mallin opiskelijahakijoiden määrään. Tietyillä aloilla

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

asiakasvirrat vähenivät merkittävästi ja työpaikalla tapahtuva oppimisen mahdollisuus väheni. Oppilaitoksessa kehitettiin myös työelämäpedagogisen oppimisen malli sosiaali- ja terveystoimialalla lähihoitajaopintoihin. Toimintamallissa opettaja jalkautuu työpaikalle ohjaamaan opiskelijoiden oppimista. Oppilaat ja opettaja ovat samanaikaisesti työpaikalla ja oppilaitoksessa. Mallissa opiskelija kehittyy nopealla ja käytännönläheisellä tavalla lähihoitajaksi.

Työpaikalla tapahtuvan oppimisen tavoitellut päivät eivät toteutuneet. Vuoden 2021 tavoite 347 346 työssäoppimispäivää jäi alle tavoitellun. Toteutuneet työssäoppimisen päivät olivat 313 584. Koronapandemia ja siirtyminen etätööhön esti työpaikoilla tapahtuvaa oppimista. Etätöyöaikana opiskelijat eivät päässeet työelämäjaksoille, mutta opintoja edistettiin muilla tavoilla. Näyttöjen suorittaminen mahdollistettiin opetus- ja kulttuuriministeriön luvalla oppilaitoksen oppimisympäristöissä.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

LÄHTEET**Arviointikäynnit, haastattelut ja kyselyt:**

Tarkastuslautakunnan 2. toimikunnan arviointikäynti kasvatuksen ja koulutuksen toimialalle 5.10.2021.

Stadin ammattiopiston johtava rehtori ja apulaisrehtori 11.3.2022, kommentit muistiluonnokseen 11.3.2022.

Stadin ammattiopiston lehtori (kampus 2) ja ammatinopettaja (kampus 2), haastattelu 17.2.2022.

Stadin ammattiopiston rehtori (kampus 2) ja koulutuspäällikkö (kampus 4), haastattelu 21.12.2021.

Stadin ammattiopiston kaikille opetus- ja ohjaustyötä tekeville henkilöille suunnattu kysely opiskelijoiden ohjauksesta ja opintojen läpäisystä ammatillisessa koulutuksessa helmikuussa 2022.

Sähköpostitiedustelut ja kirjalliset vastaukset (Sähköposti- ja puhelintiedustelut)

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan, kehittämispalvelujen arviointiasiantuntijan antamat kirjalliset vastaukset 15.2.2022.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan, ammatillisen koulutuksen Stadin ammatti- ja aikuisopiston, Kampus 5, lehtorin antamat kirjalliset vastaukset 10.2.2022 ja 18.2.2022.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan, ammatillisen koulutuksen Stadin ammatti- ja aikuisopiston, Kampus 5, lehtorin antamat kirjalliset vastaukset 8.2.2022.

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan, ammatillisen koulutuksen Stadin ammatti- ja aikuisopiston, Kampus 4, erityisasiantuntijan antamat kirjalliset vastaukset 14.12.2021.

Stadin ammattiopiston johtava rehtori ja apulaisrehtori 23.3.2022, kommentit arviointikertomustekstiin.

Muut lähteet:

Arviointiraportti Stadin ammatti- ja aikuisopiston kehittämisestä ”Kaikki oppivat läpi elämän”.

Pöntinen, Jarno, Opiskelijan itseohjautuvuuden tukeminen henkilökohtaistamisprosessissa, opinnäytetyö, muotoilija (YAMK), Kaakkois-Suomen ammattikorkeakoulu, 2020.

Stadin AO:n opiskeluhuoltosuunnitelma.

Stadin ammatti- ja aikuisopisto, oppimisen tuen suunnitelma 2019.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

LIITTEET

Liite 1 Arvioinnin toteuttamissuunnitelma

Arviointiaihe
Opiskelijoiden ohjaus ja opintojen läpäisy ammatillisessa koulutuksessa
Arvioinnin valmistelijat: Tarja Palomäki
Suunnitelman laatijat: Tarja Palomäki, Minna Tiili
Arvioinnin ohjausryhmä: Tarkastuslautakunnan 2. toimikunta
Valmistumisaika: 3/2022
Arviointiaiheen tausta, arvioinnin kohde ja rajaus
Opintojen ohjaus ja uraohjaus ovat käsitteinä monitahoisia ja toiminnallisesti laajoja kokonaisuuksia, joiden avulla pyritään ehkäisemään nuorten oppimis- ja opiskeluongelmien syntyä, tehostamaan opintoja ja lyhentämään opiskeluaikoja, tukemaan työelämässä tapahtuvia siirtymiä, turvaamaan koulutuksellinen tasa-arvo sekä ehkäisemään syrjäytymistä.¹⁴⁴ Opetushallituksen mukaan ohjaus oppilaitoksessa on jatkuvaa, vuorovaikutteista ja tavoitteellista toimintaa oppilaan ja opiskelijan oppimisen, kasvun ja kehityksen tueksi. Ohjaus on kaikkien koulussa ja oppilaitoksessa sekä erilaisissa oppimisympäristöissä työskentelevien yhteistä työtä.¹⁴⁵ Ammatillisen koulutuksen reformi Uudistettu laki (531/2017) ja valtioneuvoston asetus (673/2017) ammatillisesta koulutuksesta tulivat voimaan vuoden 2018 alusta alkaen. Ammatillisen koulutuksen reformi oli yksi Juha Sipilän hallituskauden kärkihankkeista. Reformin lähtökohtana olivat muun muassa osaamisperusteisuus ja asiakaslähtöisyys. Tavoitteena oli myös lisätä työpaikoilla tapahtuvaa oppimista ja yksilöllisiä opintopolkuja.¹⁴⁶ Valtiontalouden tarkastusviraston mukaan uudistuksen tavoitteena oli myös opintojen nopeuttaminen¹⁴⁷. Opintojen nopeuttamista mitataan läpäisyasteella. Helsingin kaupunkistrategiassa tavoitteena on, että toisen asteen läpäisyaste paranee selvästi. Läpäisyaste kertoo, kuinka monta prosenttia koulutuksen aloittaneista on läpäissyt koulutuksen tarkastellun opiskeluajan puitteissa. Ammatillisen koulutuksen läpäisyn tavoiteaika on 3,5 vuotta.¹⁴⁸ Laki ammatillisesta koulutuksesta Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 61 §:n mukaan ”opiskelijalla on oikeus saada henkilökohtaista ja muuta tarpeellista opinto-ohjausta”. Saman pykälän mukaan ”opiskelijalla on oikeus saada eri oppimisympäristöissä sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon tai koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen sekä tukee opiskelijoiden kehitystä hyviksi, tasapai-

¹⁴⁴ Valtiontalouden tarkastusvirasto, tuloksellisuustarkastuskertomus 5/2015.¹⁴⁵ https://opintopolku.fi/wp/wp-content/uploads/2015/11/158918_hyvan_ohjauksen_kriteerit-1.pdf¹⁴⁶ Ratkaisujen Suomi: Hallituksen toimintasuunnitelma 2018-2019.¹⁴⁷ Valtiontalouden tarkastusviraston tarkastuskertomukset 2/2021, ammatillisen koulutuksen reformi.¹⁴⁸ Tilastokeskus, https://www.stat.fi/til/opku/2020/opku_2020_2021-03-12_tie_001_fi.html

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

noisiksi ja sivistyneiksi ihmisiksi ja yhteiskunnan jäseniksi”. Lain 61 §:n mukaan koulutuksen järjestäjä vastaa siitä, että opetus ja ohjaus toteutetaan ottaen huomioon oppilaitoksessa ja muissa oppimisympäristöissä toteutettavan opetuksen ja ohjauksen tarve sekä määrä.

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 48 §:n mukaan ”koulutuksen järjestäjän tehtävänä on suunnitella tutkinnon tai koulutuksen perusteissa edellytetyn ammattitaidon tai osaamisen hankkiminen, jos opiskelijalla ei ole osaamisen osoittamiseksi tarvittavaa aiemmin hankittua osaamista”. Saman pykälän mukaan koulutuksen järjestäjän tehtävänä on suunnitella opiskelijan tarvitsemat ohjaus- ja tukitoimet, seurata opiskelijan osaamisen kehittymistä sekä tarvittaessa suunnitella opiskeluvalmiuksia tukevat opinnot, erityinen tuki ja osaamisen arvioinnin mukauttaminen sekä ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeaminen.

Opintojen keskeyttäminen

Nuorisobarometrin mukaan merkittävin syy opintojen keskeyttämiseen toisella asteella oli väärä alavalinta jatko-opintoihin hakeutuessa.¹⁴⁹ Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 42 §:n mukaan ”jos opiskelijaksi otettu haluaa perustellusta syystä vaihtaa tutkintoa tai koulutusta taikka opiskelija aikoo ilman hyväksyttävää syytä keskeyttää aloittamansa koulutuksen, koulutuksen järjestäjän tehtävänä on selvittää yhdessä opiskelijan kanssa tälle soveltuvampi tutkinto tai koulutus sekä tarvittaessa ohjata opiskelija hakeutumaan toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen taikka muun tarkoituksenmukaisen palvelun piiriin.”

Tutkimusten mukaan opinto-ohjaus sekä muut opintojen tukipalvelut ovat merkittäviä keskeyttämistä ennaltaehkäiseviä tekijöitä etenkin oppimisvaikeuksista kärsiville opiskelijoille.¹⁵⁰ Kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla on luotu keskeyttämisuhan alla oleville opiskelijoille monipuolisia palveluita tukemaan opintojen jatkumista.¹⁵¹ Kaupungin talousarviossa 2021 kasvatuksen ja koulutuksen toimialalla sitova toiminnan tavoite on ”mahdollistamme jokaiselle oppijalle yksilöllisesti sopivia tapoja oppia ja opiskella”. Tavoitteen mittari ammatillisessa koulutuksessa on ”negatiivinen keskeyttäminen pysyy tavoitetasolla 7,4 prosenttia”. Negatiivinen keskeyttäminen tarkoittaa sitä, että opiskelija lopettaa tutkintotavoitteisen opiskelun kokonaan. Osa koulutuksen keskeyttämisestä on niin kutsuttua positiivista keskeyttämistä, jolloin opiskelija vaihtaa koulutusalaan.¹⁵²

Opintojen henkilökohtaistaminen ja osaamisen tunnistaminen

Opintojen henkilökohtaistaminen tarkoittaa jokaiselle opiskelijalle yksilöllistä opintopolkua. Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 44 §:n mukaan ”koulutuksen aloittavalle opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma (HOKS), johon kirjataan yksilölliset osaamisen tunnistamista, tunnustamista, hankkimista, kehittymistä ja osoittamista sekä ohjaus- ja tukitoimia koskevat tiedot.” Tavoitteena on opiskella vain niitä

¹⁴⁹ <https://tietoanuorista.fi/nuorisobarometri/nuorisobarometri-2017/>

¹⁵⁰ Reinikainen Rasmus, Tietopaketti opintojen keskeyttämisestä.

¹⁵¹ Kasvatus- ja koulutuslautakunta 15.9.2020 § 195.

¹⁵² <https://indikaattorit.tietoanuorista.fi/koulutus/opiskelun-keskeyttaminen-2>. Luettu 26.4.2021.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

asioita, joita ei vielä osata. Ammatillisesta koulutuksesta annetussa asetuksessa täsmennetään, että HOKS:iin sisältyy myös opiskelijalle laadittava urasuunnitelma.¹⁵³ Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 45 §:n mukaan ”koulutuksen järjestäjä laatii ja päivittää henkilökohtaisen osaamisen kehittämissuunnitelman yhdessä opiskelijan kanssa. Suunnitelman laadintaan ja päivittämiseen osallistuu koulutuksen järjestäjän nimeämä opettaja, opinto-ohjaaja tai tarvittaessa muu koulutuksen järjestäjän edustaja”. Oppivelvollisuuslaissa (1214/2020) tarkoitetulle oppivelvolliselle henkilökohtainen osaamisen kehittämissuunnitelma on laadittava siten, että suunnitelman mukainen ammatillisen tutkinnon suorittamisaika on enintään neljä vuotta¹⁵⁴.

Opetus- ja ohjaushenkilöstö

Ammatillisesta koulutuksesta annetun lain 118 §:n mukaan ”koulutuksen järjestäjällä tulee olla koulutuksen järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä opettajan virkoja tai työ-sopimussuhteisia opettajia. Lisäksi koulutuksen järjestäjällä voi olla tuntiopettajia ja muuta henkilöstöä.”

Opinto-ohjauksen mitoitukselta ei ole säädetty laissa ammatillisesta koulutuksesta (531/2017). Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan 15.9.2020 antaman lausunnon mukaan yhdellä Stadin ammatti- ja aikuisopistossa työskentelevällä opinto-ohjaajalla on keskimäärin 337 ohjattavaa. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa myös muulla henkilöstöllä kuin opinto-ohjaajilla, esimerkiksi opiskelijoille nimetyillä omaopettajilla, on vastuuta opiskelijan ohjaamisesta.¹⁵⁵ Suomen opinto-ohjaajat ry:n suositus on, että toisen asteen koulutuksessa tulisi olla yksi opinto-ohjaaja 200 opiskelijaa kohden.¹⁵⁶

Oppivelvollisuuslaki

Oppivelvollisuuslaki (1214/2020) tulee voimaan 1.8.2021. Lain 12 §:n mukaan koulutuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu alkaa, kun oppivelvollinen on aloittanut opintonsa koulutuksen järjestäjän opiskelijana. Koulutuksen järjestäjän ohjaus- ja valvontavastuu päättyy, kun oppivelvollisen opiskeluoikeus tai oppivelvollisuus päättyy. Jos oppivelvollinen on aikeissa keskeyttää opintonsa, koulutuksen järjestäjän on selvitettävä yhdessä oppivelvollisen ja hänen huoltajansa kanssa tai muun laillisen edustajan kanssa mahdollisuudet suorittaa opintoja muussa oppimisympäristössä tai hakeutua muuhun koulutukseen. Tarvittaessa vaihtoehdot selvitetään yhteistyössä toisen koulutuksen järjestäjän kanssa.¹⁵⁷

Koronapandemian vaikutukset ja lisärahoitus vaikutusten tasoittamiseen

Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan vuoden 2020 toimintakertomuksen mukaan koronapandemialla oli vaikutusta opiskelijoiden eroamiseen oppilaitoksen tarjoamista tukitoimista huolimatta.¹⁵⁸ Koronapandemialla oli merkittävä vaikutus työssäoppimispaikkojen saatavuuteen työpaikalla tapahtuvaa oppimista varten. Työpaikalla tapahtuvia oppimispäiviä kaupungin ammatillisessa koulutuksessa oli 337 346 päivää vuonna 2020, kun vuonna 2019 niitä oli 369 109 päivää.¹⁵⁹

¹⁵³ Uraohjauksen käsikirja ammatilliseen koulutukseen ja valtioneuvoston asetus ammatillisesta koulutuksesta 673/2017 § 9.

¹⁵⁴ Laki ammatillisesta koulutuksesta (1218/2020).

¹⁵⁵ Kasvatus- ja koulutusltk 15.9.2020 § 205, 2.

¹⁵⁶ <https://www.sopo.fi/yhdistys/aineistot/>. Luettu 26.4.2021.

¹⁵⁷ Oppivelvollisuuslaki 1214/2020, § 12.

¹⁵⁸ Helsingin kaupunki, kasvatus ja koulutus, toimintakertomus 2020, 47.

¹⁵⁹ Helsingin kaupunki, kasvatus ja koulutus, toimintakertomus 2020, 49; Helsingin kaupunki, kasvatus ja koulutus, toimintakertomus 2019, 44.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Opetus- ja kulttuuriministeriö myönsi Stadin ammatti- ja aikuisopistolle 1 525 000 euroa perusrahoituksen harkinnanvaraista korotusta koronaviruksen aiheuttamien poikkeusolojen vaikutusten tasoittamiseen. Rahoituksen käyttöaika oli 1.4.2020–30.6.2021. Lisärahoitus tulee käyttää erityisesti koulutuksensa keskeyttäneiden tai keskeyttämishuonon alla olevien opiskelijoiden opiskelun ohjaukseen ja tukeen sekä valmistumassa olevien opiskelijoiden opinto-ohjaukseen ja näyttöjen mahdollistamiseen. Stadin ammatti- ja aikuisopistossa lisärahoitus suunniteltiin kohdennettavaksi etenkin opiskelijoiden saaman opetuksen ja oppimisen tuen lisäämiseen, poikkeusolojen aikana heikosti tavoitettujen opiskelijoiden tilanteen kartoittamiseen sekä syksyllä opintoihin palaamatta jääneiden opiskelijoiden tehostettuun ja moniammatilliseen kontaktointiin. Kasvatuksen ja koulutuksen toimialan suunnitelman mukaan opiskelijat saavat tarvittaessa pienryhmissä toteutettavaa ohjausta ja oppimisen tukea sekä lähi- että etäopetuksessa. Lähiopetusta tarjotaan etenkin niille opiskelijoille, joiden opinnot eivät edenneet poikkeusoloissa.¹⁶⁰

Arvioinnin rajaukset

Stadin ammatti- ja aikuisopistossa (Stadin AO) voi suorittaa 27 ammatillista perustutkintoa ja 35 ammatti- tai erikoisammattitutkintoa. Arviointi rajataan koskemaan ammatillisia perustutkintoja ja tiettyjä koulutusaloja tai tutkintoja. Oppisopimuskoulutus ja opiskelijahuolto rajataan arvioinnin ulkopuolelle. Arviointi rajataan toimenpiteisiin, jotka kohdistuvat suureen joukkoon oppilaista. Arvioinnin ajallinen raja on strategiakausi 2017–2021 päättyen lukuvuoteen 2020–2021.

Arviointikysymykset ja -kriteerit

Pääkysymys: Ovatko kasvatuksen ja koulutuksen toimialan toimenpiteet opiskelijoiden ohjauksen ja läpäisyasteen parantamiseksi ammatillisessa koulutuksessa olleet riittäviä?

Osakysymykset:

1. Onko opiskelijoille tarjolla riittävästi ja oikeanlaista ohjausta opintojen aikana?
2. Onko strategiakaudella tehty riittävästi toimenpiteitä läpäisyasteen parantamiseksi?
3. Onko strategiakaudella tehty riittävästi toimenpiteitä keskeyttämisten vähentämiseksi?
4. Onko työpaikoilla tapahtuvaa ohjausta kehitetty riittävästi?

Lisäksi arvioinnissa selvitetään, miten koronapandemian vaikutuksia on pyritty tasoittamaan ammatillisessa koulutuksessa.

Ensimmäiseen osakysymykseen vastataan tekemällä opiskelijoiden ohjaajille kysely, jossa kartoitetaan riittävää ja oikeanlaista ohjausta. Lisäksi, jos Stadin ammattiopisto tai jokin muu taho on tehnyt opiskelijoille kyselyjä, joissa on kysytty ohjauksen riittävydestä ja oikeanlaisesta ohjauksesta, hyödynnetään niitä tietoja.

Toiseen osakysymykseen vastataan selvittämällä, mitä toimenpiteitä on tehty läpäisyasteen parantamiseksi strategiakaudella ennen koronapandemiaa ja etäopetusjaksojen aikana lukuvuosina 2019–2020 ja 2020–2021. Lisäksi tarkastellaan läpäisyasteen kehittymistä strategiakaudella.

¹⁶⁰ Kasvatus- ja koulutusltk 10.11.2020 § 271.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Kolmanteen osakysymykseen vastataan selvittämällä, mitä toimenpiteitä on tehty keskeyttämisen vähentämiseksi strategiakaudella ennen koronapandemiaa ja etäopetusjaksojen aikana lukuvuosina 2019–2020 ja 2020–2021. Lisäksi tarkastellaan keskeyttämisasteen kehittymistä strategiakaudella.

Neljänteen osakysymykseen vastataan selvittämällä, mitä toimenpiteitä on tehty työpaikoilla tapahtuvan ohjauksen edistämiseksi. Lisäksi tarkastellaan työpaikoilla toteutuneiden oppimispäivien määrän kehitystä.

Arviointiaineisto

Arviointiaineistoa ovat saatavilla oleva kirjallinen materiaali, tilastot, ammatillisen koulutuksen asiantuntijoiden haastattelut ja kyselyt sekä arviointikäynnillä saadut tiedot.

Onko aiheesta annettu viimeisen viiden vuoden aikana suosituksia, joiden seuranta on tarpeen?

Ei.

Miten tuloksellisuusnäkökulmat otetaan huomioon?

Arvioinnissa otetaan huomioon ammatillisen koulutuksen laatu (asiakaskyselyt ja henkilöstökyselyt) yleisellä tasolla. Arvioinnissa huomioidaan taloudellisuus ja ammatillisen koulutuksen kustannukset euroa/opiskelija. Arvioinnissa huomioidaan opetuksen ja ohjauksen vaikutukset ja vaikutukset opintojen läpäisyyseen.

Miten kunnan koko toiminnan näkökulma otetaan huomioon?

Mahdollinen yhteistyö muiden ammatillisen koulutuksen järjestäjien kanssa. Ammatillisia tutkintoja ja koulutusta voidaan OKM:n päätöksellä järjestää myös valtion oppilaitoksissa.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Liite 2 Stadin ammattiopiston toimipaikat ja kampukset**Pälkäneentien toimipaikka, Vallila (Kampus 1)**

Pälkäneentie 20, 00510 Helsinki

00099 Helsingin kaupunki

Sähköala, turvallisuusala

Teollisuuskadun toimipaikka, Vallila (Kampus 1)

Teollisuuskatu 23, 00510 Helsinki

00099 Helsingin kaupunki

Sosiaali- ja terveysala, turva-ala, kasvatusala, työelämä- ja oppisopimuspalvelut, Osamiskeskus

Holkkitien toimipaikka, Roihupelto (Kampus 2)

Holkkitie 5, 00880 Helsinki

00099 Helsingin kaupunki

Logistiikka-ala, Metalliverstas

Ilkantie toimipaikka, Etelä-Haaga (Kampus 2)

Ilkantie 3, 00400 Helsinki

00099 Helsingin kaupunki

Autoala, VALMA

Meritalon toimipaikka, Merihaka (Kampus 2)

Haapaniemenkatu 7–9, 00530 Helsinki

00099 Helsingin kaupunki

Hius- ja kauneudenhoitoala, tekstiili- ja muotiala

Savonkadun toimipaikka, Pasila (Kampus 2)

Savonkatu 4, 00520 Helsinki

00099 Helsingin kaupunki

Hius- ja kauneudenhoitoala (hiusala), VALMA

Kullervonkadun toimipaikka, Käpylä (Kampus 3)

Kullervonkatu 11, 00610 Helsinki

00099 Helsingin kaupunki

Laboratorioala

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Media-ala ja kuvallinen ilmaisu: julkaisutuotanto ja painoviestintä

Prosessiteollisuus

Mediakylpylä nuorten työpaja, VALMA

Muotoilijankadun toimipaikka, Arabia (Kampus 3)

Muotoilijankatu 3, 00560 Helsinki

00099 Helsingin kaupunki

Media-ala ja kuvallinen viestintä, audiovisuaalinen viestintä ja kuvallinen ilmaisu

Prinsessantien toimipaikka, Roihuvuori (Kampus 3)

Prinsessantie 2, 00820 Helsinki

00099 Helsingin kaupunki

Elintarvikeala, ravintola- ja cateringala, matkailuala, VALMA

Abraham Wetterin tien toimipaikka, Herttoniemi (Kampus 4)

Abraham Wetterin tie 4, 00880 Helsinki

00099 Helsingin kaupunki

Kone- ja tuotantotekniikka, rakennusala (talonrakennus), VALMA

WooDoo nuorten työpaja

Myllypuron toimipaikka, Myllypuro (Kampus 4)

Vuokkiniemenkatu 30 / Kontulantie 1, 00920 Helsinki

00099 Helsingin kaupunki

Puhtaus- ja kiinteistöpalveluala (kiinteistönhoito), rakennusala (talonrakennus ja kivirakentaminen), pintakäsittelyala, VALMA

Vilppulantien toimipaikka, Malmi (Kampus 4)

Vilppulantie 14, 00700 Helsinki

00099 Helsingin kaupunki

Hammastekniikan ala, sosiaali- ja terveydenhoitoala (lähihoitajat), hius- ja kauneudenhoitoala (kauneus), lääkeala, VALMA

Hattulantien toimipaikka, Vallila (Kampus 5)

Hattulantie 2, 00550 Helsinki

00099 Helsingin kaupunki

Sosiaali- ja terveysala: lähihoitajat, välinehuoltoala

Kymppiluokat, Strada, perusopetuksen valmistava opetus

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulKL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Sturenkadun toimipaikka, Vallila (Kampus 5)

Sturenkatu 18–22, Nilsiäntäkatu 3, Nilsiäntäkatu 6, 00510 Helsinki

00099 Helsingin kaupunki

Maanmittausala, puuteollisuuden ala, teknisen suunnittelun ala (suunnitteluassistentit), sähkö- ja automaatioala, talotekniikka, tieto- ja tietoliikennetekniikka, taideteollisuusala (verhoilu- ja sisustus), VALMA

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Liite 3 Oppimisen tuen vastuualueet

OPPIMISEN TUEN VASTUUALUEET¹⁶¹**Omaopettaja**

- selvittää opiskelijan oppimisen tuen tarvetta osana HOKSin tekemistä
- konsultoi tarvittaessa muita toimijoita oppimisen tuen tarpeen selvittämiseksi
- suunnittelee opiskelijan eri oppimisympäristöissä tarvitseman **ohjauksen** ja tuen osana HOKSin tekemistä
- osallistuu opiskelijan erityisen tuen suunnitelman tekemiseen
- koordinoi opiskelijan **ohjauksen** ja tuen sekä erityisen tuen järjestämistä osana HOKSia
- osallistuu opiskelijan erityisen tuen arviointiin
- vastaa opiskelijan todistusmerkinnöistä
- **ohjaa** opiskelijan tarvittaessa opiskeluhuollon palveluihin

Erityisopettaja

- konsultoi oppimisyhteisöjä opetuksen ja oppimisympäristöjen suunnittelussa ja toteuttamisessa
- arvioi opiskelijan erityisen tuen tarvetta
- valmistelee päätöksen opiskelijalle annettavasta erityisestä tuesta
- valmistelee päätöksen ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisesta
- osallistuu opiskelijan erityisen tuen suunnitelman tekemiseen
- dokumentoi opiskelijan erityisen tuen suunnitelman HOKSiin
- konsultoi opettajia erityisen tuen järjestelyjen toteuttamisessa sekä toteuttaa erityistä tukea yhteistyössä opettajien ja muun henkilökunnan kanssa
- arvioi erityisen tuen toteutumista yhdessä opiskelijan ja opiskelijan opettajien kanssa
- konsultoi mukautettujen arviointikriteereiden laatimisessa
- konsultoi ammattitaitovaatimuksista tai osaamistavoitteista poikkeamisessa
- osallistuu oppimisen tuen palvelujen kehittämiseen
- osallistuu jatkuvan haun ohjaus- ja hakeutumispäiviin
- **ohjaa** opiskelijan tarvittaessa opiskeluhuollon palveluihin

Koordinoiva erityisopettaja

vastaavan erityisopettajan tehtävien lisäksi:

- vastaa kampuksen oppimisen tuen palvelujen koordinoinnista
- osallistuu oppimisen tuen palvelujen ja Stadin AO:n oppimisen tuen yhteisten käytänteiden kehittämiseen asiantuntijafoorumissa
- konsultoi osaamisen arvioinnin mukauttamisen suunnittelussa
- valmistelee päätöksen osaamisen arvioinnin mukauttamisesta

Ammatti- ja aineenopettaja

- **ohjaa** ja tukee opiskelijoiden oppimista monipuolisilla pedagogisilla ratkaisuilla eri oppimisympäristöissä

¹⁶¹ Stadin ammatti- ja aikuisopisto, oppimisen tuen suunnitelma 2019.

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (JulkL 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

- suunnittelee yhdessä vastaavan erityisopettajan kanssa, miten toteuttaa opiskelijan erityistä tukea omassa opetuksessaan ja dokumentoi erityisen tuen tukitoimet opiskelijan HOKSiin
- toteuttaa opiskelijan erityistä tukea omassa opetuksessaan yhdessä vastaavan erityisopettajan kanssa
- suunnittelee työelämässä oppimiseen liittyvät tukitoimet yhdessä opiskelijan ja työpaikkaohjaajan sekä tarvittaessa vastaavan erityisopettajan kanssa
- tukee opiskelijaa työelämässä oppimisen aikana yhdessä työpaikkaohjaajan ja tarvittaessa vastaavan erityisopettajan tai opiskeluhuollon henkilöstön kanssa
- **ohjaa** opiskelijan tarvittaessa opiskeluhuollon palveluihin

OPVA-opettaja

- suunnittelee ja toteuttaa OPVA-opintojen opetusta yhdessä oppimisyhteisön kanssa

S2-opettaja

- antaa suomen kielen opetusta työsalissa tai teorialuokassa yksin tai yhteisopettajuuden keinoin
- antaa suomen kielen opetusta osana yhteisiä tutkinnon osia
- arvioi suomen kielen osaamista yhteisten tutkinnon osien osalta
- antaa S2-tukea työsalissa tai teorialuokassa niille opiskelijoille, joille yhteisten tutkinnon osien S2-opetus ei riitä
- tukee opiskelijaa työelämässä oppimisessa
- dokumentoi arvioinnit ja S2-tukitoimet opiskelijan HOKSiin
- osallistuu opetustoiminnan kehittämiseen S2-tiimin jäsenenä

Opinto-ohjaaja

- **ohjaa** ja tukee hakijoita ja opiskelijoita oppimispolun suunnittelussa
- konsultoi opettajia opinto-ohjaukseen liittyvissä palveluissa
- tekee hakijoille alustavan HOKSin osana jatkuvaa hakua
- **ohjaa** ja tukee opiskelijoita oppimispolun sekä jatko-opintojen tai työllistymisen suunnittelussa
- osallistuu tarvittaessa opiskelijaa koskeviin palavereihin
- vastaa **jälkiohjauksesta**
- **ohjaa** opiskelijan tarvittaessa opiskeluhuollon palveluihin

Koulutustarkastaja

- suunnittelee oppisopimuksen aikana tarvittavan **ohjauksen** ja tuen osana HOKSin tekemistä
- selvittää opiskelijan oppimisen tuen tarvetta osana HOKSin tekemistä
- konsultoi tarvittaessa vastaavaa erityisopettajaa erityisen tuen tarpeen selvittämiseksi ja kutsuu koolle erityisen tuen suunnittelupalaverin
- tukee ja **ohjaa** opiskelijaa oppisopimuksen aikana yhdessä muiden oppilaitoksen edustajien sekä työpaikkaohjaajan kanssa
- **ohjaa** opiskelijan tarvittaessa opiskeluhuollon palveluihin

Työpaikkaohjaaja

- osallistuu opiskelijan HOKSin laatimiseen työelämässä oppimisen osalta

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

- suunnittelee työpaikalla tapahtuvaan oppimiseen liittyvät tukitoimet yhdessä opiskelijan ja ammattiopettajan tai koulutustarkastajan sekä tarvittaessa vastaavan erityisopettajan kanssa
- tukee opiskelijaa työelämässä oppimisen aikana yhdessä ammattiopettajan tai koulutustarkastajan ja tarvittaessa vastaavan erityisopettajan ja muiden oppilaitoksen toimijoiden kanssa

Psykologi

- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi yhteisöllistä opiskeluhuoltoa
- tukee opiskelijan oppimista ja opiskelua eri oppimisympäristöissä osana yksilöllistä opiskeluhuoltoa
- **ohjaa** opiskelijan tarvittaessa muihin palveluihin

Kuraattori

- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi yhteisöllistä opiskeluhuoltoa
- tukee opiskelijan oppimista ja opiskelua eri oppimisympäristöissä osana yksilöllistä opiskeluhuoltoa
- **ohjaa** opiskelijan tarvittaessa muihin palveluihin

Terveystenhoitaja

- suunnittelee, toteuttaa ja arvioi yhteisöllistä opiskeluhuoltoa
- tukee opiskelijan oppimista ja opiskelua osana yksilöllistä opiskeluhuoltoa
- **ohjaa** opiskelijan tarvittaessa muihin palveluihin

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

Liite 4 Stadin AO:n opetus- ja ohjaushenkilöstölle lähetetty kysely

Opiskelijoiden ohjaus ammatillisessa koulutuksessa

Kysely on kohdennettu Stadin ammattiopiston henkilöstölle. Kyselyllä kerätään tietoa tarkastuslautakunnan arviointiin "Opiskelijoiden ohjaus ja opintojen läpäisy ammatillisessa koulutuksessa".

Lisätietoja antaa kaupunkitarkastaja Tarja Palomäki, tarja.palomaki@hel.fi tai 09 310 36479.

Huom! Kyselyssä ei voi palata kysymyksissä taaksepäin. Pahoittelemme tämän ominaisuuden puuttumista tällä hetkellä.

1) Olen

- ☐ opinto-ohjaaja/ohjaaja
- ☐ opettaja
- ☐ koulutuspäällikkö
- ☐ rehtori/apulaisrehtori
- ☐ Muu, mikä?

Riittävä ja oikeanlainen ohjaus

Ohjauksen määrittely: Ohjaus tulkitaan kyselyssä laajasti. Ohjauksella tarkoitetaan, että "koko oppilaitos ohjaa" eli opiskelijalla on oikeus saada ohjausta oppilaitoksen koko ohjaus- ja opetushenkilöstöltä.

Asteikko: 1=täysin eri mieltä, 2=jokseenkin eri mieltä, 3=ei samaa eikä eri mieltä, 4=jokseenkin samaa mieltä, 5=täysin samaa mieltä, 0=En osaa sanoa

2) Seuraavassa on joukko väitteitä. Arvioi, miten ne toteutuvat tällä hetkellä.

[illegible]

3) Opinto-ohjauksen riittävyys

	1 = täysin eri mieltä				5 = täysin samaa mieltä En osaa sanoa	
	2	3	4			
Opinto-ohjausta on riittävästi tarjolla opiskelijoille	☐	☐	☐	☐	☐	
Opinto-ohjaajia on riittävä määrä	☐	☐	☐	☐	☐	

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

4) Opinto-ohjaajat tarjoavat opiskelijoille pääasiassa

- ☐ Yksilöohjausta
- ☐ Pienryhmäohjausta
- ☐ Ryhmäohjausta

5) Työssäoppimiseen liittyvän ohjauksen riittävyys

Työpaikkaohjausta on riittävästi tarjolla opiskelijoille

Työpaikkaohjaajia on riittävä määrä

1 = täysin eri mieltä	2	3	4	5 = täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐

6) Työpaikkaohjaajat tarjoavat opiskelijoille pääasiassa

- ☐ Yksilöohjausta
- ☐ Pienryhmäohjausta
- ☐ Ryhmäohjausta

7) Opintoja tukevien toimenpiteiden riittävyys

Hyvinvointiin liittyvää ohjausta on riittävästi tarjolla opiskelijoille

Opiskelijat saavat riittävästi ohjausta henkilökohtaisiin asioihin (opintoihin kiinnittyminen, perhesyyt, taloudelliset syyt, asumiseen liittyvät syyt, jne.)

Opiskelijat saavat riittävästi ohjausta/tukea koronan tuomiin muutoksiin

Ohjauksessa on hyödynnetty opiskelijoiden keskinäistä vertaistukea

Opiskelijoiden keskinäistä vertaistukea (tutor-opiskelijat, tmv.) on tarjolla riittävästi

1 = täysin eri mieltä	2	3	4	5 = täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐
☐	☐	☐	☐	☐	☐

8) Opintoja tukevat ohjaajat tarjoavat opiskelijoille pääasiassa

- ☐ Yksilöohjausta
- ☐ Pienryhmäohjausta
- ☐ Ryhmäohjausta

Opiskelijoiden ohjaus ja HOKS sekä seuranta

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl. 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

9) Seuraavassa on joukko väitteitä. Arvioi, miten ne toteutuvat tällä hetkellä.

	1 = täysin eri mieltä	2	3	4	5 = täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
Jokaiselle opiskelijalle on laadittu HOKS (henkilökohtainen osaamisen kehittämisen suunnitelma)	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jokainen opiskelija on saanut riittävästi ohjausta HOKS:n laadinnan yhteydessä	☐	☐	☐	☐	☐	☐
HOKS:ia on päivitetty riittävän usein	☐	☐	☐	☐	☐	☐
HOKS on hyödyllinen opiskelijan opintojen etenemisen näkökulmasta	☐	☐	☐	☐	☐	☐
HOKS:n laadintaan on riittävästi aikaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Alaikäisen opiskelijan HOKS:n laadintaan on aina osallistunut vanhempi tai huoltaja	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Jokaisella opiskelijalla on ns. omaopettaja / vastuopettaja, joka seuraa opintoja ja jolta saa ohjausta ja palautetta systemaattisesti	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelijoiden opintojen etenemistä seurataan riittävästi	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Opintojen keskeyttäminen

Tilanteessa, jossa opiskelijaksi otettu haluaa perustellusta syystä vaihtaa tutkintoa tai koulutusta taikka opiskelija aikoo ilman hyväksyttävää syytä keskeyttää aloittamansa koulutuksen, koulutuksen järjestäjän tehtävänä on selvittää yhdessä opiskelijan kanssa tälle soveltuvampi tutkinto tai koulutus sekä tarvittaessa ohjata opiskelija hakeutumaan toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen taikka muun tarkoituksen mukaisen palvelun piiriin (42 §).

10) Seuraavassa on joukko väitteitä. Arvioi, miten ne toteutuvat tällä hetkellä.

	1 = täysin eri mieltä	2	3	4	5 = täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
Koulutuksen järjestäjä on selvittänyt yhdessä opiskelijan kanssa, mikä olisi tälle soveltuvampi tutkinto tai koulutus, opiskelijan aikaessa keskeyttää opintonsa tai vaihtaa koulutusta tai tutkintoa.	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Koulutuksen järjestäjä on tarvittaessa ohjannut opiskelijan hakeutumaan toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen tai muun tarkoituksenmukaisen palvelun piiriin, opiskelijan aikaessa keskeyttää opintonsa.	☐	☐	☐	☐	☐	☐

11) Merkittävin syy opintojen keskeyttämiseen ammatillisessa koulutuksessa näkemykseni mukaan on (voit valita 1-3)

- ☐ Väärä alavalinta
- ☐ Oppimisvaikeudet
- ☐ Puutteellinen ohjaus
- ☐ Kielivaikeudet
- ☐ Opetusmenetelmät
- ☐ Opintoihin liittyvä työmäärä
- ☐ Opiskelijan motivaatio
- ☐ Koulukiusaaminen tai syrjintä tai rasismi
- ☐ Terveystilaiset syyt
- ☐ Perhesyyt (henkilökohtaiset syyt)
- ☐ Heikko rahatilanne
- ☐ Korona
- ☐ Muu, mikä?

Työpaikoilla tapahtuva ohjaus

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022

Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuksen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

12) Seuraavassa on joukko väitteitä. Arvioi, miten ne toteutuvat tällä hetkellä.

	1 = täysin eri mieltä	2	3	4	5 = täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
Opiskelijat ovat saaneet eri oppimisympäristöissä (työssäoppimispaikoilla) sellaista opetusta ja ohjausta, joka mahdollistaa tutkinnon ja koulutuksen perusteiden mukaisten ammattitaitovaatimusten ja osaamistavoitteiden saavuttamisen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppilaitoksen ja työpaikkojen välinen yhteistyö on riittävää	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Oppilaitoksen ja työpaikkojen välinen yhteinen kehittäminen on riittävää	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opettajat ovat tarvittaessa yhdessä opiskelijoiden kanssa työpaikalla	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ohjauksen organisointi, ohjeistus, tiedonkulku ja yhteistyö

13) Seuraavassa on joukko väitteitä. Arvioi, miten ne toteutuvat tällä hetkellä.

	1 = täysin eri mieltä	2	3	4	5 = täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
Ohjauksen johtaminen on toimivaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjauksen organisointi on toimivaa	☐	☐	☐	☐	☐	☐
"Koko oppilaitos ohjaa" on oikea tapa toteuttaa opiskelijoiden ohjaus	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjauksen kokonaisuus ja periaatteet on määritelty riittävän hyvin	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjauksen tavoitteet ovat selkeät	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjausta koskevat ohjeet ovat selkeät	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjauksen kehittäminen on systemaattista	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjaukseen liittyvä tiedotus on riittävää	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Yhteistyö ohjausprosessissa on riittävää	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjauksen onnistumisen seuranta (esim. oppilaitoksen itsearviointi) on riittävää	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjauksesta saatua palautetta hyödynnetään riittävästi ohjauksen kehittämisessä	☐	☐	☐	☐	☐	☐

Ohjauksen vaikutukset ja toimintaympäristö

ARVIOINTIMUISTIO 11.4.2022
Julkinen tarkastuslautakunnan annettua arviointikertomuk-
sen vuodelta 2021 (Julkl 6 § 1 mom 6 ja 8 kohdat)

14) Seuraavassa on joukko väitteitä. Arvioi, miten ne toteutuvat tällä hetkellä.

	1 = täysin eri mieltä	2	3	4	5 = täysin samaa mieltä	En osaa sanoa
Ohjauksella on ollut positiivisia vaikutuksia opintojen keskeyttämisten ehkäisyyn	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Ohjauksella on ollut positiivisia vaikutuksia opintojen HOKSin mukaisen tavoitteen saavuttamiseen	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opiskelijoiden keskinäisellä vertaistuellä on ollut positiivisia vaikutuksia opintoihin	☐	☐	☐	☐	☐	☐
Opettajat tekevät aiempaa enemmän opiskelijoiden henkilökohtaista ohjaamista	☐	☐	☐	☐	☐	☐

15) Mitä muuta opiskelijoiden ohjaukseen liittyvää haluaisit tuoda esille?

0/4000